

constantin pastor

stăpînul apelor

piesă în trei acte

Desen de : EUGEN MIHĂESCU

ARTAMON ALISTARH,	65 ani	brigadier de pescari
MARIA,	60 ani	soția lui
ANA,	28 ani	} fiicele lor
SANIA,	19 ani	
ELIZEI,	35 ani	soțul Anei, pescar
NAZARIE,	30 ani	logodnicul Saniei, pescar
MIRCEA LENȚU,	42 ani	secretarul organizației de bază din G.A.C.
ALA ROMEGA (Ăla),	30 ani	colectivist
SALOMEIA,	61 ani	pescar
RADU,	25 ani	fiul lui Salomeia
TUDOR,	30 ani	} pescari
IZOT,	28 ani	
FLOREA,	23 ani	
IRIMIA,	25 ani	
DEMIR,	50 ani	brigadier la grajduri
MEDICUL	30 ani	veterinar
FIRICĂ,	3 ani	copil

A C T U L I

Ograda unei gospodării agricole colective dintr-un sat de pe litoral.

E o duminică de toamnă, cu mult soare, pe la ora prinzului. În prim-plan, o stradă. În fund, dincolo de faleză, sclipesc liniștite apele mării.

T A B L O U L I

Ala Romega, distrat, stă pe o bancă și cîntă la acordeon. Firică se apropie sfios, în mină cu o felie de piine cu unt. Jinduiește să pună degetele pe acordeon. Prin fereastra biroului îl vedem pe Mircea Lențu vorbind la telefon.

ROMEGA (blînd): Ce-i, măi Trică? Îți place?

FIRICĂ: Da'... Da' nu mă cheamă Trică.

ROMEGA: Dar cum?

FIRICĂ: Firică.

ROMEGA: Și mai cum?... A? Nu știi? Al cui ești?

FIRICĂ: A lu' mama.

ROMEGA: Aha, da, da! Ia vino, vino mai aproape.

FIRICĂ (printre dinți): Țiii!

ROMEGA: De ce să nu vii?

FIRICĂ: C-a zis mama...

ROMEGA: Păi, dar ce-ți fac eu?

FIRICĂ: Așa, că dormi în paie, zice mama.

ROMEGA: Aha, de-aia!

FIRICĂ: Și că arzi gazu'...

ROMEGA: Cum, cum?

FIRICĂ: Așa zice tața: arzi gazu'...

ROMEGA: Aaa, tața! Credeam că tot mama.

FIRICĂ: Nuuu! Tața!

ROMEGA (cîntă): Îți place cum miaună burduful ăsta?

FIRICĂ: Îhii!

ROMEGA: Hai, hai, vino la nenea! Pune și tu degetul.

FIRICĂ: Ții!

ROMEGA: Ce, ți-e frică? Ești cu nenea! (Cîntă). I-auzi! Țiii, ce frumos!

Uite, pune degetul pe asta albă. U-iu-iu, ce mai cîntă! Hai, apasă o dată... Așa... așa, mai tare, încă! (Firică, prins de îndemn, apasă pe clapă și zîmbește.) Ai văzut?! Ce ți-am spus?! Așa că-i bine? Păi! Ia acum, cu amîndouă mîinile. O să fie și mai frumos. Încearcă! Așa... așa... Mă, da grozav mai cînți tu! Așa, apasă tare...

(Firică pune felia de piine pe bancă și, minunîndu-se, apasă. Romega privește

în jur, ezită, apoi, dintr-o îmbrăcătură, înghite pîinea și trage acordeonul spre el, așa că Firică nu mai ajunge la clape. Lențu, prin fereastră, a văzut.)

ROMEGA: Ce, nu mai vrei? Bravo! M-ai dat gata, măi Trică.

FIRICĂ (trezit, caută pîinea): Da' nu mă cheamă Trică.

ROMEGA (derutîndu-l): Aaa, da, da! Aăă... Firică, Firică! Mai vrei să cînti? Vîno!

FIRICĂ (prudent): Ă-îi! Că mama a zis...

ROMEGA: Știu, știu ce-a zis. Na, ține să-ți cumperi și tu o baclavă. (Se caută prin buzunare, dar scoate o jumătate de țigară.) Tu fumezi? Vrei un chiștoc?

FIRICĂ: Țîii! Nu!

ROMEGA: Așa-mi plăci! Să nu fumezi, că nu-i sănătos. Pericol de cancer. (Aprinde țigara.) Ia spune sincer, mă iubești pe mine?

FIRICĂ: Nu, că tata a zis...

ROMEGA: Ce spui! Și taică-tu zice? Păi, îl credeam om serios, măi Făniță!

FIRICĂ: Nu mă cheamă...

ROMEGA: Pfi, iar am uitat. Îmi place că ești isteț. Să-ți dau ceva, măi țincule, da'... da' ce să-ți dau? Aia nu vrei, aialtă nu vrei... (Își rupe un nasture.) Na, ia să-ți dau eu ție...!

FIRICĂ (fuge): Mamăăă! Mamăiii!

ROMEGA: Stai, mă! Nică! Făniță! Na un bunghi, fă-ți o zbîrniitoare! Trică! Trică! (Aruncă nasturele și, trist, cîntă.)

DEMIR (apare îngrijorat și strigă spre birou, cu accent tătăresc): Tovarăș Lensu... Tovarăș sicitar!... Bre Mirciu, bre!

(Lențu îl aude, dar pînă să deschidă fereastra...)

ROMEGA (îi pune piedică): Uăhh... Stai, dom'le, ce, nu vezi?!

DEMIR (gata să cadă): Bre șeitan, ce faci la mini, bre?! (Se apropie amenințător.)

LENȚU (de la fereastră): Nea Demir, lasă-l! Vîno! Vîno aici!

ROMEGA (lui Lențu): Îl vedeți cum se leagă? Și tot el cu cearta!

LENȚU: Vîno, tovarășe brigadier!

DEMIR (mergînd spre Lențu): O s-aram la tîni, haimana!

ROMEGA (lui Lențu): Îl auziți cum mă poreclește? Eu îl dau în judecată!

LENȚU: Tovarășe ROMEga, îți faci de cap?

ROMEGA: Eu?! Vai de sufletețu' meu! Dar ce fac? Na, cînt! Muncă culturală. Ce, n-am voie?

LENȚU: Ai s-o pățești! Pricepi? ROMEga: Dom' șef, știți ceva? Să n-amenințați, că vă reclam! Pricepeți? (Ca pentru sine.) Tîii, ce l-am speriat! (Cîntă.)

DEMIR (la fereastră): Asta bagabont nu astamparam...

LENȚU: Am văzut.

DEMIR: Sa dam una la cap, la dumisa...

LENȚU: Eh, asta nu se poate! De la ce v-ați pornit?

DEMIR: Asta huiduma, dormit la grajd, la paie. El așteptam astănoapte ce-ai trecut, pote-pote venit Sanica plocon. Dumisa, bagabont, dormit și sforaiam-sforaiam, ama vacusule, Ginuveva, mugit-mugit sa naștem viseluș. Ala, Ogotai, urlam la vacusa: „Tacem la gura, bre boule, lasam dormit, sictirlim!“... Ama Ginuveva plangeam: „muuu-muuu“! Ala, hotentot, p'urma sforaiam, ama eu gonit la dumisa. Ce-așteptam, bre tovarăș sicitar, sa bagam ciacii la mini?

LENȚU: Ai dreptate, nene Demir. Las' că...

DEMIR: Sinem la brase, tot lasam ala pezevenghi, ama un an di zili ai trecut. De la coada di dulau, dumita poștește ciuru di borangie! (Dinspre grajduri se aude un muget prelung, dureros.) Stam taifas, ama Ginuveva plangeam. Bre Mirciu, chemam parlagiu, anjunghiam dumisa, vacusa, scapam suferinsa.

LENȚU: Nu, nu! E păcat de rasa asta. Am telefonat la G.A.S., vine medicul veterinar. Du-te, așteaptă-l.

DEMIR: Mulsumim! (Depărtîndu-se.) Ooo, Ginuveva ghiuzel¹. Benim ghiuzelim², Ginuveva!... (Lențu, su-nat, răspunde la telefon.)

ROMEGA (lui Demir): Auzi? Măi acesta! Te-ai șifonat?

DEMIR (amenințător): Haidam-haidam!

ROMEGA: Tîi, da' urît mai ești!

DEMIR: Nu agațam la omenii, șeitan!

ROMEGA: Ca să știi: ți-am dat un avans la zile-bîrfă și, dacă o mai vorbești de rău pe Sania Alistarh, îți dau și restul! Șterge-o!

¹ Ghiuzel = frumoasa.

² Benim ghiuzelim = frumoasa mea.

DEMIR (*furiOS*): Obraznic, lepadatura, dam cu furca una data, dambla-geam!

ROMEGA (*rinjind, vîră iute mîna în buzunar*): Întinde-o, că te sparg!

(*Se pîndesc, gata să se încaiere. Apare Sania, minioasă. Privește spre larg, apoi, așezîndu-se pe o piatră, plînge cu ciudă. ROMEga, vrăjit, uită de Demir.*)

DEMIR (*îi iscodește și, la un nou muget al vacii, iese*): Trîntor cu paparuda! Eh-eh-eh, ghiceam la voi Nazar! Dam la voi ciomag taticu Artomon!

ROMEGA (*se apropie*): Sania!... Fe-ți!... Ce-ai pătîit, copilule?

SANIA: Pleacă! Pleacă! Dă-mă focului!

ROMEGA: Ba mai repede dau foc pămîntului! Hai, Sania, spune-mi, cine te-a supărat? Care-i ăla, să-l fărîm!

SANIA: Dă-mi pace, n-auzi?!

ROMEGA: Ce, ți-e silă de mine? Nici să te apăr nu-mi îngădui? Dar asta nu mă poți opri! Cine te-a necăjit? Numa' spune, și-ai să vezi! Îl satur eu!

SANIA: Astîmpără-te!

ROMEGA: De ce te porți așa cu mine? Îmi spui?... Haide!

SANIA: Nu vreau!

ROMEGA: ...Cine?... Baba Gherghina? Sofronia? Cumva Demir?

SANIA: Nu! Nu te-amesteca! Tu, gata, repede tragi cuțitul! Te știu eu!

ROMEGA: Dar ce să-i fac?...

SANIA: Nimic.

ROMEGA: Fac așa cum vrei tu. Hai, spune-mi!

SANIA: Lasă, îl aștept pe Nazarie...

ROMEGA: Iar îmi pomenești de Nazarie?

SANIA: Și tu, iar începi? Ehe, de-ai fi și tu ca el...!

ROMEGA: Nu mă fierbe așa, copilule, că odată n-o să mai știu nici de tine, nici de mine, și nici de Nazarie ăsta!

SANIA: Ce-s eu vinovată că tu ești nebun!?

ROMEGA: Nebun! Da, așa! Nebun! Că tu m-ai scos din minți!

SANIA: Să nu țiți la mine, auzi?

ROMEGA (*se retrage, trist*): ...Bine. Iartă-mă. Nu la tine, la mine zbier... Urlu, că-s prost de dau în gropi!

SANIA: Atunci, fugi în baltă și urlă cît vrei! Și nu te mai ține scai de mine! Eu îs fată, și gura lumii-i slobodă. Dă-mi pace!

ROMEGA: Lasă, nu te supăra. Uite, tac... Nu spun o vorbă, numai nu plînge. Nu te necăji. (*Se așază și cîntă.*) ...Urite zile mai am... pînă cînd...!

SANIA (*ezitînd, se apropie miloasă*): ...Auzi? Ala! Nu-mi răspunzi?

...Ala, ce, te-ai supărat?

ROMEGA (*trist*): Nu, n-am voie...

SANIA: Păi, să nu fii supărat, că eu...

ROMEGA (*cu speranță*): Tu, ce...?

SANIA: ...Auzi? ...știi? ...ăăă... nu mai cînta asta, că-mi calcă pe suflet. (*ROMEga se oprește.*) ...Adică, nu, lasă. Cîntă. (*Depărtîndu-se.*) Totuna e. Mai bine cîntă.

ROMEGA: Cum vrei tu așa fac. (*Începe cîteva note, apoi, oprîndu-se, își sprîjină fruntea de acordeon.*) Afurisit fie ceasul și afurisită cărarea ce m-au adus lingă tine!...

SANIA (*iar se apropie, gata să-l mîngie. El simte asta și i se luminează chipul*): ...Vezi ce om ești?! În loc să...

ROMEGA: Ce să fac? Spune, te rog!... Uite cum taci... Haide, zi, ce ai, copilule?

SANIA: Îs tare mîhnită.

ROMEGA: De ce? De ce, Sanica? Vorbește, nu mă chinui atît!

SANIA: Dacă-ți spun, o să te bucuri. Oho, încă cum!

ROMEGA: Atît de puțîn mă cunoști?! Nu vezi c-ai făcut din mine o cîrpă? Îmi spui?... Haide, copilule, ușurează-ți inima!

SANIA: În sat se vorbește...

ROMEGA: Ce se vorbește? Hai, ce-ai tăcut?

SANIA: Moș Hincu mi-a spus că Nazarie pleacă, un an de zile, să urmeze o școală de partid la Constanța.

ROMEGA (*o mare bucurie îl inundă*): Ei taci! Ce spui?! Așa-i??

SANIA (*sălbatică, îl lovește cu pumnii în spate*): Am spus eu?! Na-na-na-na!! Uite cum te bucuri! Te bucuri!...

ROMEGA (*rabdă, de-abia ascunzîndu-și bucuria*): Stai, stai, nu mai da, Sanica! Nu-i adevărat! Auleu, ce mă doare!

SANIA (*continuînd*): Ba te bucuri, te bucuri de necazul meu! Te cunosc eu, vagabondule! (*Plîngînd, îi ia acordeonul și fuge.*)

ROMEGA: Sania! Sanica, nu-i așa!... Stai! (*Rămas singur, strigă fericit.*) Ba da! Așa-i! Cum naiba să nu mă bucur?! Așa-i! (*Chiuie.*)

(Lențu a ieșit din birou. Privește marea, apoi vine la Romega.)

ROMEGA: Să trăiți, dom' șef!

LENȚU: Trebuie să plec la Tulcea. Ai grijă de telefon, pînă vine Costea.

ROMEGA: În regulă, dom' șef!

LENȚU: Și lasă-te de „minuni“. Pri-cepi?

ROMEGA: Pricep, dom' șef! (*Ride.*)

LENȚU: De ce n-ai mers cu oamenii la cîmp, la porumb?

ROMEGA: Eu?! Azi, duminica? Toc-mai cînd să mă împărtășesc și eu, ca tot creștinu'?! Vai de mine și de mine, îi păcat mare, dom' șef!

LENȚU: Nu faci bine deloc. Pricepi?

ROMEGA: Fac și eu ce pot. Pricepeți? (*Ride.*)

LENȚU: Ascultă, Ala: dacă te gonim de-aici, ce te faci?

ROMEGA: Fug la regiunea de partid și mă plîng.

LENȚU: Acolo o s-avem și noi un cuvînt de spus. Price... (*Se oprește.*)

ROMEGA (*ride*): O să fiți al doilea. Problema se pune că, oricum, trebuie să mînc. Exist. Este?

LENȚU: Păi, muncește!

ROMEGA: O să. Azi am liber, m-odihnesc, dom' șef!

LENȚU: Uite, dacă te mai aud o dată că-mi spui „dom' șef“, te pocnesc de-ți...

ROMEGA: Fără, fără huliganisme! Codu' penal... (*Ride. Îl îngheață privirea lui Lențu.*) De ce... vă supărați? Așa m-am obișnuit să fiu. Fiecare cu... Meseria mea e de coțcar. Știți? Șmecher.... A dumneavoastră-i de marinar, mecanic de vapor... De... de politic. E clar? (*Ride fals.*) Hai că mă duc la telefon.

LENȚU: Nu. Lasă că pun pe altul.

ROMEGA: Mă scutiți? Sînteți de douăzeci și patru de carate!

LENȚU: Nu prezinți încredere.

ROMEGA (*lovit*): Și ce-asteptați?! Chemăți miliția să mă umfle!

LENȚU: Încă nu e cazul, dar astîmpără-te!

ROMEGA: Ce-am făcut?

LENȚU: Mai întrebi?! Cîte nu faci!

ROMEGA: Adică, ce? M-ați prins cu mîna în buzunar?

LENȚU: Te porți ca un șnapan!

ROMEGA: Eu?!

LENȚU: Da, tu!

ROMEGA (*viră iute mîna în buzunar*): Mmint... tăceți din gură!

LENȚU (*calm, întinde mîna*): Dă-mi-l.

ROMEGA (*trezit*): ...Ce?

LENȚU: Briceagul... Hai odată!

ROMEGA (*ezită, apoi i-l dă*): Ce... de ce mă faci șnapan? Ce-am furat? Pe cine?

LENȚU: Pe tine. Îți furi zilele și tine-rețea.

ROMEGA (*ușurat*): Ce zile, ce tine-rețe? Unde mi le vedeți?

LENȚU: Te crezi duh?

ROMEGA (*trist*): Poate chiar sînt.

LENȚU: Și cît vrei s-o duci așa prin-tre noi?

ROMEGA: Cît?... Doar lucrați cu su-fletul omului. Ar trebui să știți; eu, iată, încă nu știu...

LENȚU (*după o pauză*): Naiba să te-n-țelegă, așa sucit cum ești... Ditamai vlărganu', și-ai rămas un terchea-berchea!

ROMEGA: Și ce vă pasă?!

LENȚU: Ne pasă!

ROMEGA: Ce mi s-a dat vreodată?

LENȚU: Încrederea!

ROMEGA: Nu costă, e pe de gratis!

LENȚU: Asta-i după aritmetica din traista ta.

ROMEGA: Nu. N-am bagaje. De co-pil am umblat cu traista goală, și-aici am ajuns cu ea tot goală.

LENȚU: Umple-o. Umple-o cu virf, dar muncește!

ROMEGA: Ufff! Muncă, muncă... mă pisălogiți atîta! Nu-mi place, gata! N-am treabă! E bine?

LENȚU: Nu-i bine! Nu-i bine deloc! Noi nu te mai ducem în clrcă, să știi!

ROMEGA: O să merg și singur.

LENȚU: Cînd asta?

ROMEGA (*după o pauză*): Mă simt stingher...

LENȚU: Cum?!... De ce? De ce minți, mă? Nu ți-am făcut loc, ală-turi, cot la cot cu noi?

ROMEGA: Ba da. Însă... înțelegeți-mă. Mi-a tot mers pînă acum, cu alții... dar nu mai ține figura. Văd și eu că nu-i bine... Uitați-vă, zău, na, o să-ncerc să mă schimb.

LENȚU: Asta nu-i pe-ncercate.

ROMEGA: Mai dați-mi vreme...

LENȚU: Nu-ți dăm! N-avem! Clădim casă cu zece etaje în zece zile, și încă alergăm în urma timpului! Ne grăbim, iar tu și alți șmecherași ca tine împiedicați lumea! (*Infuriat.*) Mă, mă, te... te bat! (*Romega, ferin-du-se, cu privirea coborîtă, zîmbeste proteste.*) Tu... tu-l scoți din papuci și pe dumnezeu. Mai și rizi! (*Spre încălțămîntea lui.*) Na, hal de om! O să ajungi și-n opinci, să se ducă

veste c-a rămas colectivist prăpădit în Dobrogea...

ROMEGA : Lasă... n-o s-ajung așa...

LENȚU : ...rîvnind la pîinea din gura copiilor !

ROMEGA (*tresare, holbînd ochii pe unde a ieșit Firică*) : Bine... Asta... o glumă... N-o să mai fie așa...

LENȚU : Poate Sania Alistarh să mai creadă în promisiunile tale !

ROMEGA : N-aveți încredere ?

LENȚU : Nu ! Pe „de gratis” nu-ți mai dăm încrederea ! Te-am luat în toate felurile, dar degeaba... Deh, nu se poate pădure fără uscături...

ROMEGA (*lovit*) : Eu ?!... O să mă-nham la munca cea mai aspră ! Nazarie pleacă la școala aia. O să trec să-i țin locul...

LENȚU : În inima Saniei Alistarh ?

ROMEGA : Asta-i altă poveste.

LENȚU : Nu ! Toate să fie cum trebuie.

ROMEGA : Vreau să lucrez cu pescarii. La cîmp nu-mi place.

LENȚU : Nici mie să stau de vorbă cu tine, dar stau.

ROMEGA : Va să zică...

LENȚU : În unsprezece luni te-ai mutat în șapte brigăzi și tot așa motivei : „că vreau mai greu”, „că nu mă-mpac cu ăla...”

ROMEGA : Acum, gata : e ultima oară. Pe cuvînt !... De ce rîdeți ? N-aveți încredere ?

LENȚU : Ne-am saturat de pelteaua ta mincinoasă.

ROMEGA (*furios*) : Atunci, na, goniți-mă cu pietre !

LENȚU : ...Am vorbit cu Artamon Alistarh. Brigada pescarilor nici nu vrea s-audă de tine.

ROMEGA : De ce ? Am lepră ?!

LENȚU : Ei spun că ești nesperios și trîntor. Nici marea, nici pescarii nu rabdă pe de-alde ăștia.

ROMEGA : ...Totuși, mai încercați-mă o dată.

LENȚU : Asta o faci pentru Sania Alistarh. O iei pe ocolite. Vrei să-l prinzi în plasă pe Artamon, tatăl ei.

ROMEGA : Și dacă ar fi așa ?! De ce nu ?! Unii muncesc de dragul muncii ; alții pentru bani, sau, conștiința, cică, și alte chestii. Eu... principalul e că o să muncesc așa cum trebuie ! Da, din cauza Saniei ! Ce, nu-i un motiv temeinic ? Ce vină am eu că tocmai Sania mi-e dragă ? De ce mă judecați cu patimă ?

LENȚU : Patimă ?!... Nu, Ala. Numai că ni se pare ceva necinstit.

ROMEGA : Toate iubirile din lume sînt cinstite. Eu am înțeles asta acum, aici, lângă Sania.

LENȚU : Măcar de te-ar iubi și ea.

ROMEGA : Cît de curînd, veți vedea : o simt cînd mă privește, cum îmi vorbește, grija ce mi-o poartă...

LENȚU : E miloasă, mă ! Aiurită, dar miloasă. Restul ți se pare. Îi place să se joace de-a dragostea, cum se joacă taică-su cu furtunile pe mare. Asta-i, băiatule ! Ala, în viață, uneori, trebuie să știi să renunți.

ROMEGA : Eu nu pot. Să renunțe Nazarie.

LENȚU : Nici el nu poate. Între ei amîndoi e ceva tragic ; așa că, astîmpără-te. Vrei dragoste cu sila ?

ROMEGA (*trist*) : ...Da. Știu. Nici mama mea, care o fi fost aia, paciaura, nici ea nu m-a iubit. Că, dacă mă iubea, nu mă zvîrlea, prunc nou-născut, pe maidanul Buzganilor !

LENȚU (*cutremurat, dar căutînd să ascundă*) : Termină ! Nu fi muiercea ! Gata ! Uită ! Nu-ți mai aminti de toate...

ROMEGA : Asta... asta nu se uită niciodată... În jurul meu toți au pe cîte cineva apropiat. Eu... eu am pe dracu' !

LENȚU : Termină, îți spun ! Te-aud oamenii.

ROMEGA : S-audă. N-am ce ascunde.

LENȚU : Și ce mi te jelești ? Și alții au rămas orfani : Nazarie, Tudor...

ROMEGA : Dar nu lepădați pe mائدane, la ciîni.

LENȚU : Tu ne ai pe noi. Nu ești singur. Dar lasă-ne, pentru Dumnezeu, pentru dracu', lasă-ne să ne apropiem de tine ! Păcătosule !

ROMEGA : De, nu toți ajung sfinți și fecioare.

LENȚU : Nu-ți cerem asta. Fii doar om.

ROMEGA : Ajutați-mă și o să fiu.

LENȚU (*sincer*) : Păi, da ! Sigur că da ! Spune tu : cum ?

ROMEGA : Lîngă Sania Alistarh.

LENȚU : Aha, am ajuns unde-ai vrut !

ROMEGA : Ori ea, ori nimic, și-atunci ducă-se de rîpă totul ! Asta mi-a mai rămas.

LENȚU : Ce-ai avut vreodată, ca să-ți și rămîină ?

ROMEGA : Viața.

LENȚU : Eh... asta... asta nu e bine.

ROMEGA : Ce ? V-am dat gata ? (*Ride fals.*) Vedeți ? Am metodele mele... Nu, zău, totuși oi avea și eu ceva bun în mine. Nu credeți ?

LENȚU: Mai este cineva care caută să mă convingă de asta.

ROMEGA: Curios! Care-i ăla?

LENȚU: Nazarie.

ROMEGA (*aprig*): Ce-i cu Nazarie?! Ce se amestecă?!

LENȚU: A fost orfan. Ca și tine.

ROMEGA: N-am nevoie! Știi?!

N-am nevoie! Pe îngerașul ăsta o să-l fac diavol!

LENȚU: Adică cum?... Ia ascultă: te crezi de capu' tău? Dar cine ești tu, mă?!

ROMEGA: Sint!

LENȚU: Cine?!

ROMEGA (*de la furie la suferință*): ...Adică, da... Cine sint? Știe papa Pius! Mă cheamă ROMEA. De ce? Nu știu. Am visat, am furat numele? Nu mai țin minte. Ce frumos sună: Ala ROMEA! Dar nu, nu „Ala“. E greșit pe buletin. „Ăla“, așa-i corect. Când n-aveam nume, toți spuneau: „Uite puștiu' ăla!... Ăla a făcut, Ăla a dres... Golanu'-vagabondu'-leneșu' mincinosu' ăla! Da, așa-i. Cine sint eu? Un „ăla“. Strigați-mă: „Mă, ăla!“...

LENȚU (*sincer*): Măi omule, măi! (*Romega geme, coborînd privirea în pămînt. Lențu arată spre mal.*) Uite, mergi colo: pescarii lui Artamon Alistarh, marea, cerul senin... Auzi? Ala! Ala ROMEA, privește-mă în ochi cînd îți vorbesc!... (*Romega, cu privirea tot în pămînt, biuguie*: „...T... tova...“ *Lențu reia, mai aspru.*) Nu, nu așa, ridică privirea, ca omul!

ROMEGA (*același*): Nene Mircea, la-să-mă... acum nu pot... (*Se duce spre mal, trist.*)

LENȚU (*urmărindu-l cu o privire bună*): Auzi?... Du-te la telefon, n-am pe altul acum. (*Îi azvîrle cuțitul.*) Na, ia-ți ciacîia! (*Romega se apleacă s-o ridice.*) Ar fi bine să tai cu ea felia de pîine pe care tu s-o fi muncit.

(*Romega se ridică și, îndirjit, lovește cu piciorul în cuțit, apoi fuge în birou. Între timp, au apărut Ana, Demir și Medicul. Ana se duce la mal și, de-acolo, face semne cu baticul spre pescari. Rochia largă pe care o poartă arată că, pe curînd, va trebui să nască.*)

DEMIR: Bre Mirciu, cazut la pace cu ala pezevenghi?

LENȚU: Încă nu.

DEMIR: Bre, bre, bre! Prapadim vreme, pacat!

LENȚU: Poate mai ciștigăm un om.

Pricepi, nene Demir?

MEDICUL (*dă mîna*): Bună, Mircea. S-a făcut. Cezariană.

LENȚU: Mulțumesc, doctore!

DEMIR: Dom' doftor ai scos un vise-lușă, Ginuvica, na, baban¹. Cît mahuna² de la pescari! Haidam s-arata-ma la dumita.

LENȚU: Minunat! Cînd mă-ntorc de la Tulcea, fac cînte!

DEMIR: De ce plecam?

LENȚU: Mi-a dat telefon președintele, urgent, să fii la o consfătuire.

DEMIR: Ama, noi, ramanem cucu? (*Medicul se duce la Ana.*)

LENȚU: De ce? Rămîneți cu Nazarie și consiliul gospodăriei. Stai, să văd cu ce ajung acolo.

DEMIR: Luam camion noastra!

LENȚU: Ce vorbești?! Și cu ce cari porumbul de pe cîmp?... Acum, să vezi scandal cu taica Artamon. O să vrea, și el, mașina, să-și descarce mahuna de pietriș. Nu mă spală toată apa mării! (*Impreună cu Demir se duce la Ana.*)

MEDICUL: ...și nu te mai lua după maică-ta! Nevastă-mea te-așteaptă la Casa de naștere. Ne-am înțeles?

ANA (*sfioasă*): Da, dom' doctor.

LENȚU: Așa să faci, Anita. Aha, pescarii au tras la mal. Uite-l și pe Eli-zei.

ANA (*sfioasă*): Da, îl aștept. (*Se retrage mai departe și face semne lui Elizei.*)

LENȚU: Doctore, mergi cu mine? Ajută-mă să-l împac pe nenea Artamon. Știi, iar mi-au dat telefon de la centru: cică, marea clocotește de-așa pudzerie de scrumbie, și tot șuvoiul ăsta se îndreaptă spre apele noastre.

DEMIR: Nu sa scapam taticul Artomon, asta buluc plească!

MEDICUL: De ce plească, nu-i pe muncă, nene Demir?

LENȚU (*arată*): Uite-i! Au așezat grabnic talianul³ în apă și, ca să nu se întoarcă cu mahuna goală, au umplut-o cu pietriș cules tocmai de la stîncile Califarului.

MEDICUL: Strașnici oameni, măi! Hai la ei!

LENȚU: „...Să dau piept cu uraganul, ridicat...“ din largul mării! Cu taica Artamon, stăpînul apelor! (*Rid cu toții.*)

¹ Baban = mare.

² Mahună = ambarcație pescărească.

³ Talian = plasă pescărească de sute de metri.

DEMIR : Așteptam la grajd, venisi !
(*Ieșind, schițează pași de dans tătareșc, pocnind din degete.*) O-o-o Gi-
nuveva ! Ama Ginuvica !! Benim
ghiuzelim ! „Paralarım iedin, cara
ciz“ !...

(*Lențu și Medicul, privindu-l, ies ri-
zind. Sania apare aducând un pache-
tel cu mâncare.*)

ROMEGA (*de la fereastră*) : Sania !
Copilule !

SANIA : Taci că te-aude soră-mea !
Spune, iar nu te astîmperi ?

ROMEGA : Da' ce-am făcut ?

SANIA : De ce-ai dormit azi-noapte
în grajd ? Tot satul vorbește. De
ce mă faci de ris ?

ROMEGA : Iartă-mă ! Te rog, iartă-mă !
N-am mai putut răbda să stau de-
parte de tine. Am crezut că te gă-
sesc acolo. Am așteptat să vii. Mă-
car o clipă să te văd. Și... și aștep-
tindu-te, m-a furat somnul. Iartă-mă !

SANIA (*măgulită*) : Aaaa, de-aia ! ?
(*Forțat aspru.*) Să nu te mai prind !
Auzi ?... Na, ia și mănîncă asta.

ROMEGA : Nu, nu, te rog ! Am mîn-
cat niște pîine cu unt.

SANIA : De unde, mincinosule ? ! Mie
să nu-mi faci mofturi ! Mănîncă
imediat ! (*Se îndreaptă spre Ana.*)
Ana, tu știai că Nazarie pleacă la
școală ?

ANA : Azi-dimineață am aflat.

SANIA : Și de ce nu mi-ai spus ?

ANA : Credeam că știi.

SANIA : Credeai ! Păi sigur, ce-ți
pasă ! Tu dacă-l ai pe Elizei (*arată*)
și ți-ai făcut plinul...

ANA : Vai, nu ți-e rușine !! (*Se depăr-
tează.*)

SANIA : Ba ție să-ți fie, că te bucuri
de necazul meu ! Soră-mi ești tu ? !

(*Ostentativ, se duce la fereastră și
stă de vorbă cu Romega.*)

MARIA (*apare și se oprește la gard*) :
Saniaaaa !... Sanicaaa ! Te faci că
n-auzi ? Îți rup eu ciufu' ăla !...
Anuțo, ia vino ! (*Ca pentru sine, spre
Ana.*) Și asta, cu ochii tot după
Elizei. Să nu i-l fure vreo guvidă !

ANA (*la gard*) : Ce-i, mamă ?

MARIA : Au tras la mal ?

ANA : Da. Tata se ceartă cu nenea
Lențu.

MARIA : Atunci să mă grăbesc, să nu
zbier și la mine. Hai, nu mergi
s-aprinzi o luminare ?

ANA : Nu, mamă, nu merg...

MARIA : Rău faci ! Te iei și tu după
Sodomca și Gomorea, da' cînd o să
naști, o să strigi sus după milă și
ajutor ! Mergi ?

ANA : Îl aștept pe Elizei... Și pe tata,
ca să le pun masa.

MARIA (*despre Sania*) : Aia ce are ?

ANA : Gărgăuni...

MARIA (*Saniei*) : Las' că ți-i scoate el,
Nazarie ! Încă o lună a rămas, și
pune el ciomagu' te tine, că noi,
vorba lumii, prea te-am cocoloșit !...
Anico, du-te de încălzește mîncarea
și vezi să n-o arzi. Eu vin îndată.

(*Iese. Ana coboară spre pescari. Apare
Nazarie, însoțit de Izot și Tudor. Ro-
mega, sfidîndu-l pe Nazarie, dă s-o
mîngîie pe Sania. Aceasta se ferește.*)

NAZARIE : Pfii, ce căldură, mă ! (*Își
agață haina în pom și aprinde o țig-
ară.*) Izot, vrei ? Tudore ?

IZOT : Dă-mi una. (*Îa țigara.*) Fă-te
că nu-i vezi, Nazarie !

NAZARIE : Și ce dacă-i văd ?

TUDOR : Pe veneticul ăsta, de l-aș în-
tilni noaptea undeva...

NAZARIE : Lasă, Tudore, vezi-ți de
treabă... Eh, Izot, dăm lovitura !

IZOT : Lențu spunea că din '937 nu
s-a mai văzut așa banc de scrumbii.

TUDOR : ăsta mai zic și eu pescuit.
Să mai luăm niște butoaie de la
G.A.S.

NAZARIE : Da, cu împrumut. Mîine
pe la zece începem să scoatem.

TUDOR : Hai, eu mă duc. M-a ajuns
oboseala...

IZOT : Trecem pe la grajd ? Cică, „Gi-
nuvica“... (*Rid și merg spre ieșire.*)

SANIA (*văzîndu-l pe Nazarie, îi aține
calea*) : Aici erai ? Și treci fără să
te sinchisești ? Sigur, ce-ți pasă !

TUDOR (*furios, aparte*) : Na la ea, ce
gură mai face ! (*Iese.*)

IZOT : Nazarie, te-aștept la grajd.
(*Iese.*)

SANIA : Uite cum face pe sfîntu' !

NAZARIE : Nu-nțeleg...

SANIA : Nu ? Va să zică, pleci la Con-
stanța ?

NAZARIE : Aaa, asta era ? Sania, dar
e o școală de care am nevoie !

SANIA : De mine n-ai nevoie ?

NAZARIE : Ba da ! Un an de zile
trece ca mîine !... Dar întîi, facem
nunta.

1 Acestea sînt cuvintele unui cunoscut cîntec
tătăreșc : „Fata neagră mi-a mîncat banii“.

SANIA : N-am nevoie ! Sigur, să mă legi la gard, iar tu la oraș, distracție... (Au ieșit, ROMEga sare pe ferăstră, privind în urma lor.)

ANA (apare la braț cu Elizei) : ...mai bine că nenea Lențu nu v-a dat camionu', că-mi veneai acasă la două ! (Privește înapoi.) Uite la ei, încă se ceartă.

ELIZEI : Se-mpacă, n-avea grijă. Acum, principalul e să fie cărat porumbul. Mîine dimineată desertăm mahuna.

ANA : O s-avem grămadă mare de scrumbie ! Ce bine !

ELIZEI : Da, Anita, cîcă mii și mii de tone ! Hai la masă acum. Tu cum te mai simți ?

ANA (sfioasă) : Binișor, poate pe diseară... (Ies amîndoi.)

SANIA (apare veselă, căutînd) : Unde-o fi uitat haina ?... A, în pom...

ROMEga (ațîinindu-i calea) : E ? Te-ai lămurit cine-i Nazarie ? Sania, copile, eu te...

SANIA : Stai, stai, că nu știi ! Ne-am împăcat. Grăbim nunta. Duminica cealaltă, apoi, merg și eu cu Nazarie la Constanța. Închiriem o cameră și... o să fie bine !

ROMEga (lovit) : Isprăvește ! Ce, sînt maimuțoiul tău ? ! Ce tot mă năucești cu Nazarie ăsta ? !

SANIA : Ce te-a apucat ? Nazarie, gata, e ca și bărbatul meu !

ROMEga : Dar eu ? ! Eu ce ți-s ?... Atunci, cu mine de ce te joci așa ?

SANIA : Uite ce întrebă el !

ROMEga : Păi, da ! Eu ce să fac ? Spune !

SANIA : Ce știu eu ? !

ROMEga : Măcar de-aș avea tăria să plec, să fug, înainte de-a face vreo nerozie !

SANIA : De ce să pleci ? Stai aici, cu noi...

ROMEga : Să mă chinuiesc vîzîndu-vă împreună ? !

SANIA : Rămîi, Ala. Începi s-arăți de-acuma a altfel de om...

ROMEga : Cee ? ! De-asta m-ai legat de fusta ta ? Ai deschis, cumva, casă de corecție ?

SANIA : Uite cum vorbește !

ROMEga : Dacă te dai altuia, o să făptuiesc ceva de-o să vîngrozească pe toți ! Mă-nec eu în mocirlă, dar viața ta o să fie iad ! O să-ți sece inima !

SANIA (speriată) : Tu... tu... ce ? ! Ești zmintit ? Ce vină are Nazarie ? M-am virit eu, așa tam-nesam !... M-am încurcat... Da' ce-s vinovată eu, dacă

la-nceput... am crezut că... pe-amin-doi... (Fuge, iese plîngînd.) Lua-v-ar ciuma !

(Nazarie, intrînd, aude ultimele cuvinte. Își îmbracă haina.)

ROMEga (îl vede) : Ce, mă spionezi ? NAZARIE : Te simți cu musca... ?

ROMEga : Hai, te cară ! NAZARIE : Ascultă, rabzi o vorbă ?

Ca-ntre bărbați !

ROMEga : Dă-i drumu' ! NAZARIE : Ce-ai cu ea ?

ROMEga : Cu cine ? NAZARIE : Te faci că nu știi ? De ce n-o lași în pace ?

ROMEga : Ea nu mă lasă.

NAZARIE : Minți ! (Romega viră mîna în buzunar. Nazarie îi arată cuțitul rămas jos.) Uite-l acolo. (Romega înghite în sec.) Ai s-o lași în pace ?

ROMEga : Nu vreau ! E bine ? NAZARIE : Nu-i bine. Sania mi-e lo-godnică.

ROMEga : Asta-i egal cu zero. Eu o iubesc.

NAZARIE : Și eu.

ROMEga : Nu prea se vede.

NAZARIE : Nici nu-ți arăt. Deci, ne-am înțeles !

ROMEga : Țiii !

NAZARIE : Nu vrei ?

ROMEga : Nu pot... ! Și-n definitiv, n-ai pus monopol pe dînsa !

NAZARIE : Îmi va fi soție.

ROMEga : Nu se știe a cui.

NAZARIE : Nădăjduiești ?

ROMEga : Nu mă cunoști !

NAZARIE : Atîta-ți spun : dă-i pace, că altfel...

ROMEga : Și dacă nu vreau ?

NAZARIE : Altfel nu se poate. Te-ai obișnuit să iei ce nu-ți aparține, și nu mai merge așa. Trebuie să vrei !

ROMEga (după o pauză) : Vreau, dar nu pot. Ce să fac, spune, nu pot trăi fără ea.

NAZARIE : Nici eu.

ROMEga : Nazarie, ascultă-mă : o iubesc, și mai departe mîntea nu m-ajută. Voi doi nu vă potriviți. Nu te ambiționa, lasă-mi-o mie.

NAZARIE : De-ar fi o cămașă, o haină...

ROMEga : Am nevoie de dînsa. Alt-fel, mă pierd. Mi-e teamă de mine. Frate, înțelege-mă !

NAZARIE (plecînd îngîndurat, spune peste umăr) : Vezi, du-te că țîrie telefonul. Costea s-a dus la masă și o să vină să te schimbe.

ROMEGA (în cale): Omule, o iubesc!

E tot ce am pe lume! M-auzi? Nazarie, o iubesc!

NAZARIE: ...Ala, și eu o iubesc! (Hotărît, iese.)

ROMEGA (privește ciudat în urma lui și, mergînd, se împiedică de cuțit; îl ridică și șoptește chinuit): Atunci... o să te spintec, suflete... Și n-o să fie vina mea! (Trezit, se duce la telefon, care sună insistent.)

ROMEGA (în receptor): Alo?!... Alo, da?! Da, Gospodăria! Omul de serviciu... Romega... Ala Romega!... O clipă... Hai că scriu, dictează!... Da... da... da...

ARTAMON (apare, cîntînd, dinspre mal. Privește marea și cerul): Bravo! Bravo, Artamoane, o făcuși!... Scrumbioara lu' taica, scrumbioară! Cinci sute — șase sute de mii de lei, și mi-ajunge! (Strigă.) Heiii, pescaarii!! Leagă bine mahunaaa!!... (Ca pentru el.) Leagă ei și fără să le spui tu!... Și cu atîta piatră-n ea, cine naiba s-o urnească?! (Se înfurie.) Hă, Lențule! Nu mi-ai dat mașina? Bine! Să mai poștești și altă dată să-ți aduc pietriș! (Pleacă bombănînd.)

ROMEGA (de la fereastră): Tovarăș Alistarh!... Nene Artamon!... (Artamon întoarce capul, dă din mină a silă și pleacă.) Hei, taică Artamon, stai! Ce, n-auzi? (Sare pe fereastră.)

ARTAMON: Ce-i, mă nătărăule?
ROMEGA (dîndu-i hîrtia): E de jale! Ia citește! (Ride.)

ARTAMON: Și ce mi te rizi ca proasta? (Ia hîrtia, boțînd-o, apoi, bînuitor, adulmecă briza. Moaie un deget în gură și-l rotește în aer.) Hai, că mi-e foame. Ce-ai mîzgălit aici?

ROMEGA: Deh, bucurie. (Ride.) Stai, nu e așa, e pe dos!

ARTAMON (dîndu-i peste mină): Nu mă învăța tu pe mine, analfabetule! (Silabisînd): „Notă telefonică nr. 86 punct. Mase de aer cald, însoțite de ploii torențiale, se deplasează spre țara noastră, din direcția sud-sud-est, cu viteză de la 90 la 110 kilometri liniuță oră, punct“... Hă! Sudu! Sudu' n-aduce... Adică, ce-ți spun ție?!... Îs nebuni! Nebuni de legat! Și nici tu mai breaz ca ei!

ROMEGA: Hai, hai, citește, să vezi! Asta-i comunicat special, citește mai departe! (Ride.)

ARTAMON: ...„Luați măsuri foarte urgente pentru a“... (Încruntat.) Ce, mă, tu-mi zici mie cînd să citesc? Ia vezi! Citesc cînd vreau eu!... (Ci-

tește.) Așa... ăăă „măsuri foarte...“ (Rupe hîrtia și o viră în buzunar.) Zmintiți!

ROMEGA: Stai, dom'le, de ce-o rupi?!

ARTAMON: Da' cum?... (Dincolo de Romega.) Și scrumbia o vrei pe tavă, à la „greci“, cu „limona“, domnu' meteorologic?

ROMEGA: Acum, ce fac eu? Notă oficială, avea și număr...

ARTAMON: Fugi, că te cîrlesc!

ROMEGA: ...vine urgia, 110 la oră, uragan!

ARTAMON: Ce știi tu, mă teleleu-Tănase?

ROMEGA: Eu nu, dar ăia cunosc. Au aparate. Cerul e meseria lor.

ARTAMON: Daaa! Umblă toți cu capu-n nouri!

ROMEGA: Dă hîrtia, dă s-o lipesc. S-o arăt la oameni! Lui Nazarie, consiliului...

ARTAMON: Astîmpără-te, să nu duci minciuni de colo-colo!

ROMEGA: Nu pot, zău, nu pot, taică! De telefon eu răspund...

ARTAMON: Grozav, te-ai ajuns și răspunsabil! Tu mai lipseai!

ROMEGA: ...mi-am dat și numele...

ARTAMON: Asta-i bine! Popularizăm codașii gospodăriei.

ROMEGA: Știi, dacă mă iei la fix, cu mine-o dai cotită! (Ride.)

ARTAMON: Cum, cum?... Ce? Mă uritule, să nu mi te sluțești la vorbă, că...! Hai, fugi, n-o să fie nici o uragană!

ROMEGA: Nu știu, zău!

ARTAMON: Ce, mă prăpăditule, mă-nveți tu despre mare și furtuni?

ROMEGA: Asta spune-le-o lor. Eu sînt dator...

ARTAMON: Vrei să-ți rup oasele?!

ROMEGA: Vreau să-mi apăr pielea!

ARTAMON: E de caracudă, nu face doi bani!

ROMEGA: Talianu' costă suta de mii...

ARTAMON (zgîlțîndu-l): Ce mi te ciocnești cu mine, mă? A? Spune, ce ți-am făcut?

ROMEGA: Stai... nu da! Uite-mi rupi cămașa!

ARTAMON: Ești pornit numai pe rău!

ROMEGA: Ce rău, nene, ce rău?! De-mi fac datoria e rău, de nu...

ARTAMON: Da' nu vezi cum mă-ntăriți? Faci pe grozavul? N-o să fie nici o uragană! Adică, sînt dușman eu pe mine? Să-mi distrugă urgia sculele, să-mi ridă țara-n nas?!

ROMEGA: Ce mă pricepe eu?!

ARTAMON : Păi, te-nvăi, să nu mori prost ! Na, zi, de câte ori nu ne-a mințit meteorul ? A?... Că vine soare și venea ploaie, ba că vine ploaie și venea dracu-ghem-grămadă ! Nu-i așa ? Mint eu ?!

ROMEGA : N-am spus asta !

ARTAMON : Ce, adică, haida, scoate, Artamoane, talianu' din apă, gol-goluț, că-s fricoși domnii meteori ! Dar nu-i păcat de bancul de scrumbie să-l pierdem ?

ROMEGA : E păcat, sigur că-i păcat...

ARTAMON : Ba încă ce păcat, așa zi ! Umplem și noi bazinele și butoaiele cu bănet. Ce, n-avem nevoie ?

ROMEGA : Ba da, numai că...

ARTAMON : Mai creștem fondul de bază, cumpărăm colo, să fie, o merinoasă în plus, o găină să cotcodăcească și să ouă pe englezește, cumpărăm un camion, că uite n-am cu ce căra pietrișul și-mi stă mahuna încărcată ! A ?... Cum ? Ai zis ceva ?

ROMEGA : Nu. Dar vezi matală, meteoru'...

ARTAMON : Nici un meteor ! M-am născut și-o să zdohnesc¹ pe ape. Unde-s semne de urgie ? Mă vezi șontorog ? Păi „romatisma“ din oasele pescarului e meteorolog, de când cu potopu' ! Că și săracu' tata Noe era pescar cu „romatismă“, de-aia și-a tocmnit arcă la vreme. Ești căpos, parc-ai fi Nazar !

ROMEGA (*viclean*) : Eu ca Nazarie ? !

Ferit-a sfintu' ! Doar mă cunoști !

ARTAMON : Oho, și încă cum !

ROMEGA : Nazarie face pe filosofu' !

ARTAMON : Nici o uragană ! Gata ! Termină !

ROMEGA : Juri ? Îți dai cuvîntul de om ? Jură !

ARTAMON : Păi, de ce mă faci mincinos, mă pocitanie ? !

ROMEGA : Eu ? ? !

ARTAMON : Să jur ? Mincinoșii să jure, nu eu ! Ce, n-ai încredere în spusa mea de om și pescar ?

ROMEGA : Aaa ! Bine ! Sigur ! Unu-i taica Artamon pe litoral ! Ce mai ! Stăpînul apelor ! Tatăl Saniei !... Dar, zău, parcă mi-e teamă !...

ARTAMON : Lasă, o să fie bine ! Să aibă lumea, pe săturate, scrumbie.

ROMEGA : Hai că m-ai năucit ! Na, tac, te-ascult, deh, ești om bătrîn...

ARTAMON : Ce bătrîn, mă, care bătrîn ? !

ROMEGA : Nuuu, ăă... așa... născut puțin mai devreme ca mine... Pescar

vestit, frunțaș ! Taică, uite, am și eu o mare rugăminte...

ARTAMON : Ce mai vrei ?

ROMEGA : Pentru matală-i nimica toată. Dar eu... Zău, nene, m-am săturat pînă'n gît ! Vreau să fiu și eu în rînd cu oamenii...

ARTAMON : Vrei ? De-adevăratelea ? ! Bravo ! Dacă vrei asta, cere-mi totu' ! Te-ascult, te-ajut. Ești băiat bun, bravo ! Tot ce vrei tu, cere-mi !

ROMEGA : Primește-mă în brigada matală...

ARTAMON (*năuc*) : ...A ? ... Aud ?...

ROMEGA : ...să lucrez și eu cu pescarii matală... la mahună...

ARTAMON : Da' ...Da' ce crezi tu că-i mahuna mea ? Casă de odihnă ?... Adică, brigada mea e ceată de nă-tărăi ? Nu ești în toate mințile ?... Fugi, mă neisprăvitule !

ROMEGA : Bine ! Fug ! Am fugit !

ARTAMON : Ce ? Iar te-a apucat ?

ROMEGA (*plecînd*) : Scoate talianu' că, iată, vine uraganul ! Spor la treabă, tovarășe !

ARTAMON : Ce, te joci cu mine, mă ?... (*Îl lovește, doborîndu-l*) Na, satură-te !

ROMEGA (*de jos, viră mina în buzunar, dar renunță, văzîndu-l pe Artamon că schițează un gest spre cuțitul din carimbul cizmei*) : Mă primești în brigadă ?

ARTAMON : Încă ? ! Păi acum, te-ngrop !

ROMEGA (*ferindu-se*) : Mă primești ? Altfel, spun la toți !

ARTAMON (*neputincios*) : Mihh ! Afurisitul !

ROMEGA : Cum crezi, taică. Am vrut să cădem la învoială. (*Pleacă.*)

ARTAMON (*pentru sine*) : Mă fierbe... mă clocotește, afurisitu' ! (*Deodată, viclean.*) ...Mă, ia stai ! Stai puțin ! N-auzi ? Țăla, stai așa !

ROMEGA (*oprindu-se*) : Mă primești în brigadă ?

ARTAMON : Bine, mă, bine ! Speculantele, lua-te-ar naiba !

ROMEGA : Păi așa ! Ce te codești ?

ARTAMON : Nu-i de tine munca asta, mă !

ROMEGA : Încearcă-mă !

ARTAMON : Nu-i de șagă... Nici măcar să-noi nu știi !

ROMEGA : Eu ? Hă ! Vă tai pe toți ! Am fost campion la...

ARTAMON : ...la !... Acum era să-ți spun unde ! Șampion ! Te-ai bălăcit în balia de rufe și crezi că e de joacă cu talazurile furioase !

¹ O să zdohnesc = o să mor.

ROMEGA : Aiurea ! Nu scăpați voi de mine ! Eu, oricum, tot ajung la mal.
ARTAMON : Păi, da, ajungi... Marea, sfânta de ea, e curată. Nu rabdă stîrvuri și gunoaie. Le-aruncă pe mal. O să ajungi, dar cu ochii jbanghii, cît cepele !

ROMEGA : Și ce-ți pasă ? Plesnește un trîntor !

ARTAMON : Da, bine... (*Cercetează cerul și vorbește ca pentru el.*) Trîntor... Dracu' să te ia !... Să mă ia și pe mine ! (*Lui ROMEA.*) Vezi, nu bate darabana !

ROMEGA : N-am încotro, de-acum sînt pescar de larg !

ARTAMON : Întîi să-ți crească-n palmă bătătura cît nuca.

ROMEGA : De mine o să crească !

ARTAMON : De mine ? Da' ce, te-ai muncit s-așezi talianu' în apă, ca să ai parte să culegi scrumbia ? O-ncepi cu pomana de pe acum ?

ROMEGA : Nuuu ! Vai de mine !

ARTAMON : Fă răbdare, că nu seacă marea.

ROMEGA : Vezi cum o sucești ? Na, spune matale de cînd !... Peste trei zile ? De răspoimîine ? (*Iși freacă umărul lovit.*)

ARTAMON : Bine. Du-te la treaba ta acum.

ROMEGA : Atunci așa rămîne ! Mulțumesc ! De răspoimîine, gata !

ARTAMON : Bine, de răspoimîine... (*Caută semnele vremii și vorbește ca pentru sine.*) ...Da. Răspoimarți, la paștele calului ! Să-mi faci din mahună, balamuc. Tu-mi lipseai !... (*Lui ROMEA.*) Ce, te mai doare ?

ROMEGA : Păi, barosu' ăla al matale ! Acum mi-a amorțit.

ARTAMON : Să mă ții minte !... Pune-ți prișniță cu muștar opărit. (*Plăcînd, îl vede pe Fircă ce tocmai intră. Îl mîngîie și-i dă un ban, apoi iese.*)

ROMEGA (*șoptit*) : Păzea, Nazarie ! (*Îl vede pe Fircă, ia pachetul cu mîncare de pe fereastră și-l îndeamnă*) : Măi Făniță ! Trică ! Na, vino la nenea ! Uite ce-ți dau !

FIRICĂ (*speriat, fuge*) : Mamăăă !... Mamăăă !...

ROMEGA : Măi Trică, stai, na friptură !... Uite și plăcintă de bostan !... Băiatu' lu' nenea !... (*Trist, șoptindu-și.*) De ce fugi de mine, mă copilule, măi !...

CORTINA

A C T U L II

Casa lui Artamon Alistarh, cîteva ore mai tîrziu. Încăperea — sufragerie și bucătărie — are două uși ce dau în două dormitoare, și o altă ușă — afară. Un pat pe căpriori, vatră, masă și taburete, icoane etc.

T A B L O U L 2

Maria repară o setcă¹, Elizei urmărește cu chitara o melodie transmisă la radio și Artamon cioplește un strapazan.²

ARTAMON (*cască plictisit*) : Mă-ă ! Ce lemn ! Ți-ți-ți ! Cornu-i corn, ce vrei ? ! Fier ! Oțel călit ! (*Încearcă să-l rupă.*)

ANA (*intrînd cu vreascuri*) : Așșsa-i de frumos afară ! Și-o căldură ca-n mijlocu' lu' Cuptor ! (*Se duce la vatră.*)

¹ Setcă = plasă de pescuit.

² Strapazan = cui de lemn.

³ Babaică = ramă, vislă.

ARTAMON : ...Apăi, la strapazanu' ăsta o să-și agațe babaica³ și plozii nepotului meu ! (*Arată spre Ana.*)

ANA (*sfioasă*) : Iarăși, tată ?

MARIA : Lasă fata-n pace !

ARTAMON (*lui Elizei*) : Flăcău ! Da, da ! Ții rămășag ?

ELIZEI : Fetițele-s mai blinde cu bătrîni...

ARTAMON : Ce bătrîn, mă, care bătrîn ? !

ELIZEI : Nu, de mine-i vorba !

ANA : Elizei, acum începi și tu ? Așa, ține-i hangu' !

ARTAMON : Ce superi fata, mă ? Ia vezi ! (*Visător.*) ...O să fie chipeș, vi-teaz... cu ochii albaștri și... și nițeluș verzui. Așa, da, verzui ca apa mării...

MARIA : Hm ! Ți-ți-ți-ți !

ARTAMON : ...da. Și așa, cu nasul
cîrn. Da, da, neapărat cîrn, în vînt !

MARIA : Asta nu-i după tine.

ARTAMON : Și vesel, drăcos, nu ca
voi cu țîfna-n nas ! (Mariei.) A ?
Cum ?... Da' după cine ? Să-ndrăz-
nească să-l aibă altfel !

ANA : Da' mai lasă-mă, tată, în păca-
tele mele !

ARTAMON : Păcate ?! Ce păcate ?
Copiii mei n-au păcate ! (Mariei.) Să
nu te prind că le bagi în cap trăsnaî
cu tîmii !

MARIA : Așa ! Acum leagă-te și de
mine !

ANA : Mai bine du-te la cîmp ! Ajută
la strînsul porumbului.

ARTAMON : Eu sînt pescar, lup de
mare, nu popîndău de cîmp !

ANA : Miine cînd scrumbia va umple
talianu' să-l rupă, și dacă o să vrei
ajutor, ți-ar plăcea s-auzi : „eu mi-s
agricultor, nu rață pe apă !“ ?

ELIZEI : Anita...

ANA : Păi ce, nu-i așa ?

ARTAMON : Vrei s-o știi și pe asta ?
Poftim : n-am mers nici eu, nici Eli-
zei, că tot așteptăm că, haida-haida,
poate-poate, o să te-nduri odată !...

ANA : Mamă, uite, nu tace !

ARTAMON : ...așteptăm de zece ani,
de-ai să-l faci cu barbă și mustăți
de zece coți !

ANA : Taci odată !

ELIZEI : Anita...

ANA : „Anita, Anuța“, atîta știi ! Am
și eu bărbat ! Nu-l auzi ? Toată ziu-
lica : ba ochii să-i fie așa, ba nasu'
pe dincolo, ba părul...

ARTAMON : Aaa ! Da, da ! Părul cîr-
lionț și negru ! Vilvoi !

MARIA : Păi, cum să nu ! Că parcă
ceri marangozilor¹ să-ți tocmească
o mahună, la comandă !

ARTAMON : Hă ! Dar ce mare lucru ?!
(Lui Elizei.) Auzi, mă ? Și cînd o
cînta în larg, la glasul lui să se-m-
bulzească pînă și pălămida de pe
coasta turcului !

ELIZEI : Strașnic !

ARTAMON : Lasă tu pe „strașnic“ și
ascultă : să-i sară peștii în lotcă
de-așa măiastră voce. Să se umple
mahuna cu sturioni, pe de gratis. El
doar să cînte !

ELIZEI : Asta-ar fi pescuit modern,
metodă avansată...

ARTAMON : Păi, da ! Să cînte cu fo-
los, nu ca tine, fluieră-vînt, de po-
mană !

ANA : Uite, mamă, acum se leagă și
de Elizei !

MARIA : Eh, lasă că nu ți-l mănîncă !
Alistarhule, dă-le pace !

(Artamon se strîmbă, toarnă rachiul,
bea, îndemnîndu-l și pe Elizei. Acesta
refuză, arătînd-o pe Ana, care pleacă
în dormitor.)

ARTAMON : Brr ! Strașnică ! (În ciudă,
lui Elizei.) Papucu' ! Dar ce mă mir !
Doar e fiică-mea ! Fricosule !

MARIA : Ți-ți-ți !

ARTAMON : Țoc-sina ! (După o pa-
uză.) Na, uite, n-ai cu cine schimba
o vorbă ! (Se ridică și cascade, viră cu-
țitul în carimb și trece de la unu-
la altul, agasant.) Fiii, ce cald !...
Vezi de setcă, dă-o gata pînă marți !
(Arătînd candela.) Iar îi duci cu ză-
hărelu' pe bieții sfinți ! Numai la
ananghie aprinzi candela...

MARIA : Mai taci odată, am eu grijă !

ARTAMON : Păcatul tău, să știi !
Sfinții m-au văzut cînd am cumpărat
ulei și chibrit de la cooperativă...

MARIA : Da' și rachiul, și tiutiu ! Ci-
ne-mi ești tu !

ARTAMON (vine la Elizei, îi dă o
palmă pe spate, îi ia chitara, o agață
în cui și-și aprinde țigara. Arătînd
spre radio) : Ce mai spune cutia
asta ?

ELIZEI : Cîntă. Ia auzi !

ARTAMON : Aud, nu-s fudul ! Da'...
Da' de îndrugat ?

ELIZEI : Vorbește pe toate limbile, în-
toarce butonul !

ARTAMON : Păi, sucește-l ! Fă-l să
spună o vorbă despre brigada noas-
tră, despre bancul ăsta de scrumbie,
despre mine...

MARIA : Ce se mai încrede !

ARTAMON : Zorește-l, să am și eu cu
cine schimba o vorbă, că voi, nu
știu ce-aveți ! Parcă v-am mîncat din
halca de morun ! (Anei, care in-
tră.) ...Încă nu-i gata ?

MARIA : Te pomenești că iar ți-i
foame ?!

ANA : Abia ce ne-am ridicat de la
masă !

ARTAMON : Doar n-am gălbîinare !
(Își umple lingura cu sos, miroase
cratița și suflă în lingură.) Da'... da'
Sania pe unde-mi umblă ?

MARIA : Întrebi de parcă n-ai ști.

ELIZEI : E cu Nazarie, la cîmp, la
porumb.

ARTAMON : Toată ziua ?! Ea nu știe
de casă, de masă ?...

ELIZEI : Las-o, că poate se-mpacă.

¹ Marangoz = constructor de ambarcații.

ARTAMON (*varsă sosul. Șterge pe ascuns dușumeaua cu talpa*): Ce, iar s-au certat?

ANA: N-o cunoști pe Sania?... Că de ce Nazarie pleacă la școală.

ARTAMON (*își umple iar lingura, suflă*): Are dreptate fata! Școală-i trebuie? Nu l-am învățat eu destule? (*Soarbe, se frige.*) Mai pune-i o mină de sare, că nu-s beteag de rinichi!

ANA: Tot nu-i destul de sărată?

ARTAMON: Peste 26 de zile au nunta, și lui îi arde de școală? Crede că-mi pun fata la saramură, să i-o păstrez?

MARIA: Păi, da, s-o păstrezi, că altfel ți-o fură bagavontu' ăla de Romega, și-i papă zestrea!

ARTAMON: Ce? Cum?!

MARIA: Spun și eu... vorbește lumea: madam Sofronia, țața Gherghina. Că, cică, umblă veneticu' să-i sucească mintea fetii și...

ARTAMON: Aaaa! Dacă ți-a spus țața și madam...! Taci, gură-spartă!... Și ce-și închipuie Nazarie?

ELIZEI: Eh, stai, că-ntii face nunta și-apoi...

ARTAMON: Nu stau, n-am nevoie. Păi, dacă vreau, o mărit cu-n om mare, cu-n director. (*Mergind spre dormitor, Mariei.*) Și să nu te mai prind că-l „bagavontești“ și-l veneti-cești pe ăla! Și ce dacă-i orfan?! A bagabondit la ușa ta?! (*Se duce în dormitor.*)

MARIA: Ehe, băiat ca Nazarie nu mai găsește ea! Elizei, maică, închide ușa că intră și dincolo miroso de ceapă. Omu' ăsta-i așa sucit!

ELIZEI: Dar ce om! Unu-i taica Artamon pe litoral!

ANA: Bine că știi să lauzi pe alții. Mamă, ia vezi, îi mai trebuie sare? MARIA (*lucrind*): Tot nu te-ai deprins?

ANA: Știu și eu cum să-i mulțumesc pe toți?!

MARIA: Deh, potrivește-o după placul celui care ți-e stăpîn.

ANA: Atunci, după placul tatii, că el zbiară mai tare în casa asta.

ARTAMON (*intrînd*): Ce?... Cum? Ai spus ceva? Aa, credeam că... Fiu, ce cald! (*Umple cinzeaca.*) Tu, mă băiatule, nu te-ntărești? Ia trage o gură!

ANA: A, nu, a băut! Dă-i pace!

ARTAMON: „Cotcodac!“

ELIZEI: Nu, lasă... eu...

ARTAMON: Hopa și „cucurigu“ pricăjit! (*Îi trage o palmă pe spate.*) Puîșoru'! Golașu'!... (*Ride.*)

ANA: Iar începeți?

ARTAMON (*îl lovește*): Vrei puțin lapte cu miere? Să mai crești.

MARIA: Alistarhule, împielîțatule!

ANA: O să dărîmați masa!

ELIZEI (*arătînd-o pe Ana*): Nu, n-am chef...

ARTAMON (*îmbrîncindu-l*): Mormolocule!

ANA: Ia nu-l mai porecli!

ARTAMON (*zburîndu-l*): Ce te-ai gălbenit așa, iepure bălțat?

ANA: Ba nu i-e frică, o știi prea bine!

ARTAMON: Hă! Să-l văd!

ANA: Ce să-l mai vezi? Te-a doborît de două ori.

MARIA: Păi dacă i-a pus piedică!

ANA: Ba nu i-a pus!

MARIA: Tu, sigur, ce-ai să zici?!

ARTAMON (*lui Elizei*): Na, au început! Iar le-ai întăritat!

ELIZEI: Eu?!

ARTAMON: Dar cine? Eu?... Auleu, te pomenesti că te-nfurii...

ELIZEI: Lasă că...

ARTAMON: ...și te-ascunzi sub pat. Cum e cînd ți-e frică? Ia povestește. (*Ride.*)

ANA: Elizei, spune și tu ceva!

ARTAMON: Ai nevastă bună, te dădăcește. Ce te uiți așa, cu ochii ăia de zargan? Te zburlești? Ia burică-te la mine, hai să te văd! (*Ia poziție de trîntă.*) Hai, iepuraș, hai! Fă numa' un pas! Unul singur! Jumătate măcar, și să vezi cum zbori pe horn!...

ELIZEI: Bine! Ancorează-te! (*Înfățișarea lui devine dură, sigur pe sine, și se apropie, pîndînd.*)

ARTAMON: Așaaa! Copăcel! Ușurel, să nu cazi! Fă și o cruce. Spune-n gînd: „Înger, îngerășul meu, apără-mă, zău, de rău...“

MARIA (*cu încordare*): Să nu dați peste plită!

ANA (*la fel*): Elizei, apucă-l cum știi! Bușește-l!

MARIA: Alistarhule, prinde-l de nas! (*Ride.*)

ARTAMON: Hopa, caracudă! Păzea, barbunule, că-mi vine să strănut... așaaa... Acum... Acum o să te-apuc de ceafă, cu mîna asta... și...

(*Pîndîndu-l, se apropie, dar deodată tace și înțepenește ascultînd și adulmecînd ceva, undeva în afară. Chipul începe să-i trădeze o suferință lăuntrică.*)

ANA: Elizei, ai grijă, că-i viclean! Vrea să te...

ARTAMON (străin, știu): Taci !
(Același joc.)

MARIA (lui Artamon): Acum, hai,
taică, înhață-l ! Nu te lăsa ! Apucă-l
bine, și zdup cu el jos...

ANA: Degeaba, nu-l păcălești pe Eli-
zei ! Umbli cu... (Artamon, cu un
mers de pîndar, se apropie de ușă.)

MARIA (dezamăgită): Ce te-a apucat,
omule ?

ANA: I-e frică. (Ride.) O tulsește !...

(Artamon deschide brusc ușa, iese și
o trîntește. Tăcere.)

ELIZEI: Ce-o fi avînd ? (Bea rachiu.)

ANA (reluînd lucrul): Cine știe ? !

MARIA (asemenea): I-o fi făcut rău
băutura.

ARTAMON (de-afară): Huooo, cățea
afurisită ! ! (Reîntră, încărcat de su-
ferință.)

MARIA: Ce-i, Alistarhule ?

ANA: La cine-ai strigat ?

ELIZEI: Ce-ai văzut ?

MARIA: O fi dat tîrcoală vreun ciîne
la batog.

ANA: Se prea poate. (Artamon își
toarnă rachiu.) Tată, mai lasă ciori-
lor spirtoaica aia.

MARIA: Ți-ajunge ! Eh, ce vrei ? Așa-i
la bătrînețe ! Înghiți coraj din cin-
zeacă.

ARTAMON (nu bea): Ce tot croncă-
nești acolo ? ! (Lui Elizei.) Și tu nu
pricepi ? Ieși afară (Fuge în dormi-
tor. Toți rămîn uimiți.)

ELIZEI: De ce s-o fi supărat ? (Des-
chide ușa de-afară și, uluit, arată.)
A-ia-ia-ia-ia ! ! (Iese.)

ANA (fuge afară): Stai ! Unde ? Ce-i
acolo, Elizei ?

MARIA (iese și ea): Ce năpastă-i,
oare ? Doamne păzește !

ANA: Elizei ! U-iu-iu-iu ! !

MARIA: Vîh, ce-i asta ?

ANA: Ce grozăvenie ! Ia, mamă, uite
și spre Sulina !

ARTAMON (din dormitor): Așa ! Mi-
rați-vă, ghinionii-mă !

MARIA: Ce prăpăd, ce prăpădenie !

ANA: Cum se poate asta ? ! Uite cum
gonește !

MARIA: Iacă minia cerului !

ARTAMON (reîntră, aducînd echipa-
ment de ploaie): Ia nu vă mai bo-
ciți atîta ! (Se îmbracă, spunîndu-și.)
Cum naiba au ghicit aia de la me-
teor ? Na, cap-sec, cu „romatismă“
ta ! Că-i talianu' lu' tat-tu, satură-te !

ELIZEI (intrînd, privește în jos): Hm !

ARTAMON: Ce hămăiești acolo ? Și
ce mi te zgîiești pe jos, ce-ai pier-
dut ?

ELIZEI: Mă uit și eu... Ce, n-am
voie ?

ARTAMON: Nu te mai uita și îmbră-
că-te odată !

ELIZEI (înfurcat, se îmbracă): O
pornim ?... Păi, da ! Talianul trebuie
salvat ! S-apropie o strașnică fur-
tună. O să crape și pămîntul !

ARTAMON: Hai-hai, lasă vorba !

MARIA (de-afară): Vine apocalipsa,
Anita ! Hai în casă !

ARTAMON: Trage-i ! Trage-i la cruci
și mătânii, c-o să te-asculte, rac de
baltă ce ești !

ELIZEI: Eh, nu te supăra. Mai bine
cumpănește... O știi pe Anita. Cum
scap de ea ?

ARTAMON: O astimpăr eu ! Hai mai
repede !

ELIZEI: Și stai să vezi drăcovenie :
mahuna-i plină cu piatră.

ARTAMON (înfuriat): Hă, Lențule,
afurisitule !

ANA (intrînd, Mariei): Îi vezi ? Unde
se duc ? (Zăvorește ușa și se sprijină
de ea.)

MARIA: Ce știu eu ? ! (Aprinde can-
dela.) Ce mai zăpușeală ! Și apa-i
ca oglinda, iar sus, departe, parcă se
zvircolesc sumedenie de balauri ne-
gri, cu limbi de foc !

ANA: Ce să fie oare ?

ELIZEI: Eh, o mică furtună, un vînt,
așa...

ANA: Ce vînt ? ! Vînt de-ăsta trece
pe-aici la o sută de ani ! Dar voi,
unde vă gătiți de ducă ?

ELIZEI: Pină la cherhana...

ANA: Adevărat ? La cherhana ?

ARTAMON: Da' unde vrei ? Acolo, la
datorie ! (Lui Elizei.) Ia trage, mă,
cizma asta !

MARIA: Nu-i de șagă ! Asta-i urgie,
la fel ca aia de-acum treizeci de ani,
cînd s-a prăpădit tatăl lui Nazarie,
bietul Anton, odihnească-l...

ELIZEI: Da' eu mă mir, să nu dea un
telefon meteoru ? !

ARTAMON (disperat): Taci din gură !!!
(Respiră greu, geme ; vrea să bea.)

ANA: Nu mai striga așa, tată.

MARIA: Bea, haide, bea, îți face
bine...

ARTAMON (nu bea. Cu calm forțat):
Lasă... nu vă mai mirați atîta.

ELIZEI: Și pescadoarele-s în larg. Le
prinde uraganul.

ARTAMON: Nu mai pot eu de ele !

ELIZEI: Eh, cum spui asta ?

ANA: Avem oameni pe ele !

ARTAMON (*îmbrcind-o din ușă*): Cămașa mi-e mai aproape de piele decît... (*Zgîlție ușa, geme și vede zăvorul.*) Ce, m-ați închis în hruba asta?! (*A deschis, scrutează zarea și scuipe.* Dînd cu ochii de încremirea celor din casă, izbucnește.) Ce vă zgîlții la mine?... Ce mă isco-diți?!... Ce stați așa, răbegați?!... O aștept, na, mie nu-mi pasă! Să vină o mie ca ea, nu-mi pasă! Joc! Am să joc! (*Trîntește talpa cizmei de po-dea.*) Iată, joc, nu-mi pasă. (*Spre afară.*) Să te-nghită marea, tîlhă-roaică de uragană!!!

MARIA: Taică!

ANA: Tată!

ARTAMON (*lui Elizei*): Tu ce-aștepti?! Fugi! Înghite pămîntul și-adună-mi brigada!!

ELIZEI (*repezindu-se*): Gata, m-am dus!

ANA (*oprindu-l*): Elizei!... Tată, nu cumva...?

ARTAMON: Ba „cumva“! Și încă ce „cumva“! (*Lui Elizei.*) Cheamă pescarii, aruncați piatra în apă și armați mahuna!

ELIZEI: Am înțeles!

ANA (*ținîndu-l strîns*): Stai locului, nu se poate, mi-e frică...!

ARTAMON: Frică?! Ce-i aia? Așa te-am crescut, în frică?! Bagă-ți mințile-n cap! (*Lui Elizei.*) V-aștept la cherhana.

ANA: Tată, pe urgia asta, nu! Elizei, ascultă-mă!...

ELIZEI: Hai, fii cuminte, Anita, tre-buie! Dă-mi drumu'...

ANA: Nu, nu! Nu ești de capu' tău!

MARIA: Omule, afară pogoară iadu'...!

ARTAMON: Gura! (*Lui Elizei.*) Fugi odată! Nu te-agăța de fusta ne-vestii!

ELIZEI (*smulgîndu-se, fuge*): Fie ce-o fi!

ANA (*după el*): Nu te duce! Nu te duce, nu mă lăsa singură! Elizei! Vino acasă! N-auzi? Elizei! (*Voccea se pierde afară.*) Unde fugi?! Vino îndărăt!

ARTAMON: Să nu viu eu la tine, să-ți trag cîteva să mă pomenesti!

MARIA: Să-i dai pace, c-o să lepede copilu'!

ARTAMON: Vezi-ți de lucru!

MARIA: Vih, Alistarhule, ce ne faci tu! Ce ne faci, taică!...

ARTAMON: Nu mă sîcii! (*Viră strapa-zanul în buzunar.*)

MARIA: Nu țipa la noi, tăicuță, nu striga. Și nu te mai canoni atît. O

s-o petrecem și pe-asta, dacă-s așa vrerile Celui-de-sus...

ARTAMON: Să se-astîmpere cu pofte de-ăstea, că n-om fi la cheremul lui, nu sîntem proști!

MARIA: Nu ocări, că arde candelă, tăicuță.

ARTAMON: Stinge-o! (*Se duce spre ușă.*) Hai odată, zi ceva, că plec.

MARIA: Tot pleci, taică?... Altfel nu se poate?... Atunci, bine. Mergi și să te aibă-n pază sfîntu' Erarhie...

ANA (*întrînd, îi aține calea*): Eu nu-mi dau bărbatul, să știi!

ARTAMON: Vezi-ți de ceaun și nu căuta gilceavă!

ANA: N-o să iasă în larg! Vă sparg mahuna cu toporul!

MARIA (*îngrijorată*): Anita, șezi bini-șor, maică... Taică, stai...

ANA: Să nu mi-l zăpăcești pe Elizei! N-ai decît să pleci singur dacă te trage așa să mori!

ARTAMON (*gata s-o lovească*): Taci! Te...

MARIA: Taică, iart-o! Copilul!

ARTAMON: Teucid! Fugi! Nu mă viri-n păcate și tu, că destul is pe-depsit! Nu-mi stați în cale, că vă zdrobesc! (*Iese în goană, șchiopătînd ușor.* Ana își apără pîntecele cu brațele, apoi se îmbracă să plece. Maria adună în coș felurite lucruri, ocolind privirea Anei.)

ANA: Mamă!... Mamă, ce, n-auzi? Ce pui în coșu' ăla? Leacuri? Te pregătești?... De ce taci?... Nu zici nimic?

MARIA: Nu mă canoni și tu...

ANA: Lasă ălea și fugi la cherhana. Roagă-l să se-ndure. Ești mama mea, m-ai născut, acum apără-mă!

MARIA: Așa-i, dar el e tatăl tău și stăpînul nostru.

ANA: Nu-i așa, sîntem cu toții oa-meni! Nu te umili!

MARIA: E cel mai primu' peste oa-meni și ape! Are și poza la gazetă.

ANA: De-aia-i îngîmfat! Cum de-l îndură brigada?!

MARIA: Pescarii și-au legat inimile în greul muncii și nici farmecele nu-i dezleagă...

ANA: Na, vorbă de orn în toată firea!

MARIA: Da, da! Pescarii plîng și rîd cînd taica Artamon plînge sau rîde...

ANA: Treaba lor! Mie să-mi lase bărbatul în pace! Copilul meu să aibă tată! Matala auzi? Ori ba?! (*Iese.*)

MARIA: Stai, așteaptă-mă! (*Singură.*) Ea n-a văzut că și lu' Elizei îi sfi-

riiau călcăiele, să iasă la talian... Si-
gur, numa' taica este de vină! Da,
da, s-o crezi tu pe asta! (Iese.)

CORTINA

T A B L O U L 3

Cherhanaua gospodărici: butoaie, lăzi, bazine,
plase și unelte gospodărești. Fereastră și ușă spre
exterior. În cherhana, în planul din fund, o încă-
pere folosită drept birou. Afară, lumina zilei e in-
tunecată de nori grei.

*La ridicarea cortinei, Ana stă încor-
dată, privind pe fereastră. Văzînd-o
pe Maria, îi deschide ușa.*

ANA: I-ai spus? Tot așa-i?

MARIA: Da' ce, te mai poți înțelege
cu el? Nici n-ascultă. Bodogănește,
blestemă și aruncă pietrișul din ma-
hună. Mi-e și frică, lasă-mă-n pace.
ANA (văzîndu-l prin fereastră): Na,
uite-l că vine!

MARIA: Degrabă, pitește-te! (Își
caută de lucru.)

ARTAMON (intră furios, aruncînd o
furcă ruptă): Na, poftim! Cică,
furcă! Ah, Lențule, Lențule, să
mai ceri și altă dată pietriș! Vedem
noi atunci. (Ia o altă furcă.) Na,
șapte furci mari și late. (Vede fe-
meile.) Și voi, voi ce vă țineți scai?!

MARIA: Nu striga, tăicuță.

ARTAMON: Elizei n-a venit? Îmi
prăpădește vremea! E nebun?!

MARIA: Păi, numa' ce-a plecat omul.

ARTAMON: Și Nazarie?

MARIA: Ce știu eu?!

ARTAMON: Ai știut vreodată?!... Ce-i
chior? Nu vede cerul, furtuna?! Îi
arde de dragoste și de porumb?!
De averea obștei nu-i pasă? Cică,
ăsta-i om de partid!... Cine întreabă,
sînt la mahună...

ANA (oprindu-l): Tată...

ARTAMON: Iar te milogești, n-ai ru-
șine, om ești tu?!

ANA: Și copilul, tată, fie-ți milă, ni
se stinge neamu'...

ARTAMON (tresare): Întîi și-ntîi, ta-
lianu', că mă scupă oamenii de-l
pierd. Ne facem de rîs. Decît așa
neam, mai bine...!

MARIA: Ah, făloșenia asta, taică!
Lasă-l ciorilor de talian!...

ARTAMON: Mă! Să nu-mi înjuri
unealta care ne hrănește, că...! Ia
vezi!

MARIA: Da' ce-am zis? (Izbind ușa,
o lasă deschisă; apare ROMEA, dis-

perat.) Ptiu! Piei, diavole! (Speriată,
face cruce.)

ANA: Dar ăsta... ăsta ce caută aici?

MARIA: La ce-ai venit, cine te-a
adus?

ROMEGA (dușmănos): Diavolul! (Ri-
de.) ...Da, da, zău!. Dracu'! (Ride.)
Numai ce-am coborît din nouri de
smoală, călare pe un trăsnet ce-a
sfîșiat talianu'! (Ride fals și sare în
fața lui Artamon.) Te faci că nu mă
vezi?! De ce m-ai mințit?

ARTAMON (ridicînd pumnul): Marș,
că te fac zob!

ROMEGA (iute, viră mîna în buzun-
nar): Zău? Așa merge?!

ANA: Tată, ferește!

MARIA: Tăicuță, ce tot îndrugă omu'
ăsta? Ce vrea?

ROMEGA: Nu te sîcîie reumatismul?
Așa, ascunde-te! Și eu ce să fac?

ANA: Tată, de ce taci? Te lași bat-
jocorit tocmai de ăsta?

ROMEGA: Ai rupt nota stației meteo-
rologice...

ANA

MARIA: { Ce?! Cum?! Oare?!

ROMEGA: ...și mi-ai vîrit pumnul-n
gură să tac. Poftim, uraganul!...

ANA: Tată, știi că vine urgia asta?

ROMEGA: M-ai și lovit. Am tăcut,
n-am zis nimănui, că, deh, taica Ar-
tamon le știe pe toate!

MARIA: Vorbește odată, Alistarhule!
Spune-i că-i mincinos!

ANA: Uite cum tace.

ARTAMON: Tăceți din gură!! Pieriți
din ochii mei! Afară!!

ROMEGA: Sigur, strigi, parcă n-ai fi
vinovat! Ce mai aștepti? Fii om,
adu talianu' la mal!

ANA (repezindu-se, Maria o oprește):
Să taci, destrăbălatule! Auzi? Ți-
ne-ți gura aia!

MARIA: Anita!... Hai, pleacă, бага-
vontule!

ARTAMON (către Maria): Ia-o și du-o
de aici.

(Ana se smulge și fuge afară.)

ROMEGA: M-ai tîrît în urgia asta,
tam-nesam! Ai vrut să mă...

ARTAMON (tăios): Am vrut să-ți
aduc pește, să crăpi, să te-ngrași!

ROMEGA: N-am nevoie! Trăiam și
fără peștele matală... (Arată spre
ușa deschisă.) Uite cum vine prăpă-
dul, iar noi — în capcană! Doar o
minune să fie, să ne ocolească! Tai-
că...

MARIA: Tăicuță, ce spui? Oare ne
ocolește?

ARTAMON (ca pentru el): ...Ocoleşte?! Hm! Nici vorbă!...

ROMEGA: Ia s-auzi ce-o să mai urle marea, anafura...!

ARTAMON: Taci! Să nu-njuri marea, ticălosule!

ROMEGA: Ce-i, dom'le, ce ți-am făcut?

ARTAMON (ca pentru el): Să n-o înjuri! Mai vrei să te faci și pescar!... Să n-o-njuri, că nu-i de vină ea. Marea ne hrănește și ne adapă cugețul. De n-ar fi urgiile ăstea, s-o răscolească, ea ar fi numai blîndă și luminoasă. Na, uite, io, Artamon Ali-starh, o spun! Furtunile-s vinovate că apele se-nrăiesc și dau buzna peste mahune de le sparg, peste noi de ne-neacă, peste scule de le rup, peste maluri de le surpă... Apele urlă? Păi, da, urlă, că marea, săraca, are suflet ca orice vietate...

ROMEGA (sieși): Ce chestii, dom'le, ce...

ARTAMON: Ai văzut, turbăciunea, cum se-apropie de mină? Cum tace și se-adună, pîndindu-mă? Grămădește nourii de catran în covata cerului, și tace. Acum, tace... (frămîntînd în palme strapazanul, acesta se rupe trosnînd) ...și tace. Dar cînd își va prăvăli zăgazurile peste talianul meu, va urla, dușmanca! Uite-o! S-a pornit! Mă strigă!!

(Peste ultimele cuvinte, furtuna se dezlănțuie brusc, cu forțe uriașe. Un fulger luminează totul și tunetul cade imediat, ca o sfidare. Ana reintră îngrozită și o îmbrățișează pe Maria. Romega e transfigurat, asemenea lui Artamon. Pescarul ia o furcă și sare în pragul ușii, iar de-acolo, întrecînd grozăvenia tunetelor, zbiară, amenințînd cu pumnul cerul aprins. Pare un titan răzvrătit.)

ARTAMON: Îți sar în grumaji, și care pe care! Lasă-mi talianu' unde l-am pus, că vine șuvoiul de pește, și-l pierd! Nu te lega de mine, cățea cu șapte capete! Îți plesnesc botu' cu babaica, îți fărîm colții, pacoste zmintită. (Din nou, fulgere și tune-te.) Așa ???! Nu vrei ???! (Lui Romega.) Marș la mahună! (Iese.)

ROMEGA (luînd o furcă): Da! Da, taică! Fie ce-o fi! (Iese.)

ANA (din prag): Tată!

MARIA (lingă Ana): Tăicuță!!

ANA (după o pauză): Ai înțeles acum? Știu...

MARIA: Săracu' de el! Tot pentru gospodărie. N-a vrut să piardă scrumbia.

ANA: Na, acum pierde și talianu'! Și, oare, cîți oameni înghițiți de talazuri?!

ROMEGA (reapare): Totul e foc și apă!

ANA: Iar ai venit?!

ROMEGA: Și iar plec, și iar vin. (Ride. Ia un fier și i-l dă Mariei.) Du-i repede asta. Eu fug să-i zoresc pe cei din brigadă. M-am dus!

ANA: Du-te învîrtindu-te!

ROMEGA (ride, apoi, trist, plecîndu-și capul): De ce-mi vorbești așa? (Iese.)

MARIA: Te-ai făcut rea, fata mării!

(Iese. Ana rămîne înfrîntă.)

NAZARIE (apare gîfîind): Ce-i, Anita, plîngi? Unde-s...?

SANIA (intrînd): Așa ceva n-am mai văzut! Anita, unde-i tata?

ANA: Acolo, cu mama, deșartă mahuna. I-a trimis pe Elizei și pe Ala, s-adune brigada. O scoate la talian.

NAZARIE: Ce?! Nu-i în toate mințile?

SANIA (reproș): Nazarie!...

NAZARIE: Nu vede ce-i afară?

ANA: Nu vrea să știe: e orb și surd. Cunoștea de la prînz că vine furtuna...

NAZARIE (uimit): Cum?! Știa?

SANIA: Fugi, c-ai visat!

ANA (covîrșită): Romega, la telefon, stația, meteoru'...

NAZARIE: Cum de-a făcut brigadierul nostru greșeala asta? Pierdem talianul! Măcar de-ar veni mai repede din larg pescadarele, poate salvăm ceva din el...

ARTAMON (o aduce pe Maria, istovită): Te-ai hodorogit! Nu poate omu' pune temei pe tine!

MARIA: Da' ce, asta-i treabă de femeie? (Se așază.)

ARTAMON (logodnicilor): Și voi, unde-mi umblați, mă?

SANIA: La cîmp. Da' ce...

ARTAMON: Nici un „dar” și nici un „ce”! Mie să nu-mi faceți casa de ris!

NAZARIE: De ce ne cerți?

ARTAMON: Tu lasă palavrele și mișcă. Ia o furcă și golește mahuna!

NAZARIE: Avem timp mîine dimineață.

ARTAMON: A?... Cum?! Mîine?! Talianu', mă, talianu' trebuie salvat, acum! Fuga! Ieși!

NAZARIE: Eu cred că...

ARTAMON: Nu mai crede, cred eu și pentru tine! Mișcă!

NAZARIE: Pe-aşa urgie, nu se cade să hotărâşti de unul singur.
 ARTAMON: N-am timp de şedinţe. Întîi la treabă, şi-apoi la taifas!
 NAZARIE: Țipă la mine, strigă, să-ți ascunzi greșeala!
 ARTAMON (*vine spre el, amenințător*): Greșeală? Eu?!...
 MARIA: Alistarhule! Nazarie!
 NAZARIE: Și greșeala tănuită aduce alte greșeli!

(*Maria sare să-i despartă. Tot acum apar Salomeia, Radu, Florea, Tudor și Izot, care-l îmbrîncesc pe Romega.*)

MARIA: Doamne, ia să vezi acum! Salomeio, potolește-i! (*Fuge în birou.*)
 SALOMEIA: Ce faceți aici?
 ARTAMON: Aveam chef să-l bat! Voi ce-așteptați, plăcinte? Radule, au venit toți?
 RADU: Da, sînt cu Elizei la mahună. Unde-s furcile?
 ARTAMON: În șopron. Florea, ajută-l. Hai să mergem!
 ANA: Oameni buni, să nu vă duceți! (*Apoi, pe furiș, iese luînd un topor.*)
 FLOREA: N-are rost să ne-nghesuim, să ne ude ploaia pe toți.
 SALOMEIA: Chiar așa.
 RADU: Ne-ncurcăm. Rămîneți voi aici, și cum e gata, vă chemăm.
 FLOREA: Așa-i. Hai, Radule! (*Ies amîndoi.*)
 ARTAMON: Aruncați pietrișu-n apă și armați mahuna. Repede!
 SANIA (*se apropie de Romega*): Ce, te-au lovit?
 ROMEGA: Trece, Sania, trece și asta!
 SALOMEIA (*Saniei*): Ce mi-l cocoleșești, că-i dau acum una, cu ceva, în cap!
 IZOT (*lui Artamon*): E-adevărat ce spune Țăla? Știai că vine furtuna?
 TUDOR: El spune că nu-i vinovat...
 SALOMEIA: Și că vinovat ești tu.
 TUDOR: Că ai rupt comunicatul...
 IZOT: Și chiar l-ai lovit, numai să tacă. Așa-i că minte?
 TUDOR: Așa-i, taică?
 ARTAMON: ...Tudore, dă-mi o țigară! (*I se dă. Derută.*)
 SALOMEIA: Ce taci, Alistarhule? Spune ceva!
 ARTAMON (*gata să aprindă țigara, o rupe și o calcă*): Și ce-ați dat în el, mă? Nu vă e rușine? Toți pe unu'? În uragană să vă văd, vitejilor!
 ROMEGA (*pescarilor*): Că-s vinovat, altfel vă-nșiram ca pe niște cirlani la abator.

NAZARIE: De ce ai ascuns comunicatul?
 ROMEGA (*îl arată pe Artamon*): În-treabă-l!
 SALOMEIA: De ce-ai făcut asta, omule?
 TUDOR: Nu-i drept.
 NAZARIE: Îl scoteam la prînz, și gata.
 SALOMEIA: Tocmai tu, brigadierule?!
 ARTAMON: Ce vrei, Salomeio? Ce vrei? Na, tăiați-mi gîtul! Nu-i vreme de bocit! (*Din ușă scrutează zarea. Fulgere și tunete.*)
 ROMEGA: Talianu' trebuie salvat!... Ce vă uitați așa la mine? Bine, așa-i, sînt un ticălos. Eu nu fug. Poftim, legați-mă! Dar aduceți la mal talianu', că-i păcat!
 NAZARIE: Te doare și pe tine?
 IZOT: Tu ai merge?
 ROMEGA: Eu n-am fost niciodată pe mare...
 TUDOR: Atunci, ține-ți gura! Să fi vorbit cînd meteoru'...
 ARTAMON: Ce tot îi dai cu meteoru'?! Dacă fac pe deșteptii cu tehnica lor, să-mi stăvilească urgia, nu să-mi stea pe scaune și să-nvîrtă la butoane!
 NAZARIE: Ei și-au făcut datoria, noi nu!
 ARTAMON: Și dacă nu venea uragana, ce, numai o dată au greșit și ei? Adică, să pierd tone de scrumbie, să ridă țara de mine?!
 SALOMEIA: Și-acum ce-am cîștigat?
 SANIA: Principalu-i talianu': salvă-ți-l!
 NAZARIE: Principalul sînt oamenii, Sania!
 SANIA: Plasa asta ne costă suta de mii! Vai, și ce rușine mare!
 TUDOR: Așa-i! Nu-l putem da pierzării!
 IZOT: Asta, nici vorbă!
 ROMEGA: Mă duc să ajut la descărcat. (*Iese.*)
 MARIA (*venind din birou*): Da' Anita unde-i?
 TUDOR: Afară, la Elizei.
 MARIA: Cum de-ați lăsat-o? Ce oameni! (*Iese.*)
 IZOT: Hai și noi!
 SALOMEIA: Îl scoatem și din fundul iadului!
 TUDOR: Fie ce-o fi!
 ARTAMON: Așa, feciori, așa! Haideți, pescari!
 NAZARIE (*în calea lor*): Ascultați: acum, eu răspund. Nimeni nu iese în larg!
 IZOT
 TUDOR
 SALOMEIA: } Cee? Cum? Nu merge? Eh, cum asta?

ARTAMON (lui Nazarie): Fugi, că te sfișie pescarii mei!

NAZARIE: Eu înlocuiesc conducerea și pe tovarășul secretar: pe urgia asta, mahuna și lotcile rămân la mal! Socotiți talianul pierdut.

ARTAMON: Tu... tu-mi dai mie ordine?! Mie, care ți-am pus babaica-n mână și te-am crescut?! Apăi, să știi: în cherhana și pe mahună, eu sînt președinte, și Lențu, și Dumnezeu! Înțeles?! Fricosule!

SANIA: Fricos??

SALOMEIA } Cum fricos? Nazarie

IZOT } fricos?! Eh, asta-i

TUDOR: } bună!

ARTAMON: Ce v-a apucat de vă-mpotriviți mie? E-așa cum spun: fricos! Da, fricos. (Lui Nazarie.) Te mai și lauzi că ești fiul lui Anton!

NAZARIE: Lasă-i pe morți. Acum să ne-ngrijim de cei vii.

SANIA: Nazarie, gîndește-te la tata, și la rușinea noastră, la...

NAZARIE: Mă gîndesc la toți și toate! Auzi ce-i afară?

SANIA: Risul și batjocura oamenilor vor întrece tunetele și mugetele ăstea, și-ți vor rămîne pe cap toată viața.

NAZARIE: Mai ușor voi îndura pedeapsa batjocurii fără temei, decît vina c-au murit oameni din pricina mea!

SANIA: Lasă filozofia, că pierdem talianu'!

NAZARIE (întinde brațele): Pune aici talianul, iar dincoace 15 oameni. Merită?

SALOMEIA: Pentru un purice, nu zvirli plapoma pe foc...

FLOREA (intrînd cu Irimia): Uite-acolo pînza! Ha! repede, Irimio! Furtuna se întetește!

ARTAMON (privind afară): Asta-i toată tăria ei. Putem ieși în larg!

NAZARIE: Pescadoarele nu se vād?

IRIMIA: N-au apărut. (Iese cu Florea, ducînd pînza.)

ARTAMON (în urma lor): Grăbiți-vă, mă! (Spre cei dinăuntru.) Hai!

NAZARIE: Stați locului! Taică, nu zăpăci oamenii, nu-i căra la moarte prostescă. Dreptul ăsta nu-l ai!

ARTAMON: Nu?! De ce? Că vreau să-mi apăr averea? Poți tu înțelege asta? Oamenii mi-au dăruit încrederea lor. Mi-au dat în grijă talianu'. Da, obștea, partidul mi l-au dat mie! Și eu ce fac? Îl pierd? Îl distrug? Îi înșel, îi fur, mă ticăloșesc?! Măă! Am albit în cînte! Io sînt taica Artamon! Auzi? Sînt Artamon Alistarh,

pescarul! Și niciodată vreo altă privire n-o să-mi silnicească, n-o să-mi frîngă-n țărînă privirea mea! Mi-e inima curată, chiar dacă judecata m-a dus în greșeală. Spune cineva altfel?

TUDOR: Te-nțelegem. Dar erai obligat...

ARTAMON: Gura!... Salomeio, spune-i țîngăului ăsta (arată pe Nazarie) cum ne înfometa domnu' Gherase, cherhanagiul, ca să ieșim în furtuni, să-i aducem sculele din apa tălăzuită de uragană! Și totdeauna le salvăm. Nu mai contau morții. Și asta pentru averea lor, a stăpînilor, a dușmanilor!... Dar acum? Acum, pentru averea mea și-a ta, pentru averea noastră, a obștei?! Adică, cum? Să mai stau în cumpănă? Să mă tirguiesc pentru viață? Rușine, mă, rușine! Și mai stați pe gînduri?! La talian, pescari!!!

PESCARI (mișcare spre ușă): Să mergem! Haideti! Hai, Nazarie! Fuga, la mahună! Trebuie!

NAZARIE (barează ușa): O clipă!

ARTAMON: Fugi, că te luăm în tălpile cizmelor!

NAZARIE: Nu-i așa! Ascultați-mă! V-a înfierbîntat mințile!

ARTAMON: Mișcă din ușă! N-auzi?!

NAZARIE: Tudore! Izot! Nene Salomeia! Stați o clipă: ce v-a spus e adevărat...

ARTAMON: Aha, așa, începe!

NAZARIE: Dar a mai fost ceva. Ții minte, nene Salomeia? În ziua ceea, tot satul se ruga de voi să nu vă-ncumetați. Băuserăți rachiul cherhanagiului. Eu m-am agățat de piciorul tatii, să nu se ducă. El m-a lovit peste ceafă de-am rămas amețit, pe nisipul ud; apoi, suduindu-și viața de ciine, s-a dus... V-am privit, neputincioși, cum talazurile au fărîmat lotca, iar pe voi v-au înghițit. Îți amintești, Tudore? Din ziua ceea, am rămas amîndoi orfani.

TUDOR: Așa-i!

NAZARIE: Te-ai aruncat, orbește, în altă lotcă, singur, Artamon Alistarh, ca să-i salvezi. După două ore, te-am găsit pe plajă, cu nenea Salomeia în brațe, amîndoi istoviți.

SALOMEIA: Așa-i! Am fost în iad, și Artamon m-a tras la viață.

ARTAMON: Aia a trecut, gata, s-a uitat! (Lui Nazarie.) Isprăvește!

NAZARIE (lui Artamon): Atunci cînd Gherase și jandarmul îți ședeau în cîrcă, minîndu-te cu țepușa, te-ai ridicat, simțînd că tot aurul din lume nu răscumpără viața unui om bun.

Acum, nu mai ții seama ? Nu-ți mai amintesti ? Sau jinduiești după apucăturile ciocoilor ?!

SANIA : Nu-i adevărat !

ARTAMON : Blestematele, cum vorbești așa de mine ?

NAZARIE : Partidul ? Îți închipui că partidul vrea să-i jertfească oameni pe altarul unor zminteli ?! Recunoștiți și dragostea pentru partid și le manifesti trăgând oameni la moarte ?! Să știi : partidul n-are nevoie de fanatici. Noi nu ne lăsăm conduși de furia instinctelor !

ARTAMON : Atita știu : talianu' trebuie salvat ! E bunul obștei.

NAZARIE : Tot ceea ce știu și cred despre partid mă oprește să încuviințez. Haide, spuneți, ce este mai scump ? Un talian sau...

ARTAMON : Cinstea mea ! Cinstea noastră de pescari și frunțași pe țară !

NAZARIE : Pe urgia asta, să facem moarte de om bun pentru... pentru cinstea dumitale ?! Pentru faima, încăpăținarea și greșeala dumitale ? Asta, niciodată ! Prețul e nemăsurat.

SANIA : Tata știe ce face ! Nu va muri nimeni !

NAZARIE : Nu ? Răspunzi tu ? Oricum ai răspunde, pe mort n-o să-l învii !

ARTAMON : Averea noastră...

NAZARIE : ...sînt oamenii ! Tot restul vine după oameni. Asta-i legea noastră, și să te pleci în fața ei !

SANIA : Lovești în tata și-n mine : n-am ochi să te mai văd !

NAZARIE (Saniei) : Orice să faci, dar acum ajută-mă să oprim, pe mal, oamenii.

(Intră Elizei, sprijinind-o pe Ana, apoi Maria cu Radu, al cărui braț singurează. ROMEA, intrînd, aruncă, pe furiș, toporul luat de Ana.)

RADU : Gata !

ELIZEI : O clipă doar, ca să armeze mahuna !

SALOMEIA (lui Radu) : Ce-ai pățit ?

RADU : Nimic, o zgîrietură.

MARIA : Vino să te leg cu spirt.

NAZARIE (lîngă Radu) : E grav ?

RADU : Nu, nu ! Ana a vrut să spargă mahuna cu toporul, și eu...

NAZARIE : Își apără fericirea cum o duce capul. Pescadoarele ?

ELIZEI : Nu, n-au apărut. Hai, Anita, liniștește-te, vino aici. (Iese, ducînd-o în birou. Maria îl bandajează pe Radu, apoi merge și ea în birou.)

NAZARIE : Pescadoarele nu vor întîrzia, trebuie să vină la adăpost. Vom merge cu unu' din ele la talian.

ARTAMON : N-aștept nimic ! Hai, pleacă de aici, fricosule ! Și să nu te mai prind în mahună și-n casa mea, că-ți rup picioarele ! (Către Sania.) Na, bărbat-tu ! Hal de om !

SANIA : Știu ce am de făcut ! (Vine lîngă ROMEA, care se bucură.)

NAZARIE : Să faci așa cum crezi, dar să te gîndești bine !

ARTAMON : Hai, băieți, plecarea ! (Nimeni nu se mișcă.) Hei, n-auziți ?... Izot !

IZOT : Taică, uite, Nazarie are dreptate.

ARTAMON : Așa ?! Bine ! Rămii tu cu el ! Hai, altul ! Tudore ! (Elizei vine din birou.)

TUDOR : Păi...

ARTAMON : Nici un „păi“ ! Mergi, ori nu ?

TUDOR : Nu !

SANIA : Cum „nu“ ? Se poate ?

ARTAMON : Bravo ! Aștia trei, cică-s comuniști ! Na, exemplu ! Halal !... Cîți sînt la mahună, Radule ?

RADU : Opt.

ARTAMON : Cu mine, nouă, cu Elizei, zece, cu...

ANA (din pragul biroului) : Nu ! Nu ! Elizei stă cu mine !

ARTAMON : Elizei, ia-o de-acolo !

ELIZEI (o duce din nou în birou) : Vino, Ana, vino să-ți spun ceva...

ARTAMON : Așa, zece. Hei, care mai merge ?

NAZARIE : Poftiți la moarte !

ARTAMON : Fugi cu umbra ta, fricosule ! (Celorlalți.) Hei, voi, ce, n-auziți ?... Ia uite la ei !... Cine mai merge ?...

ROMEA : Eu. (Toți tresar.)

SANIA : Tu ?! Tu, Ala ?! Adevărat ?

ARTAMON : Tu, fiule ?! (Trece dincolo de prag, să nu fie văzut atît de cîvîrșit.)

SANIA : Merg și eu !

ROMEA : Nu, Sania, nu ! Rămii și stai pe mal, să ne fii ca un far, o călăuză. Lasă, s-or mai găsi ceva bărbați sub acoperișul ăsta. (Ride.) ...Haide, Nazar, te prinzi ? (Ride.) ...Ai curaj ? (Ride.)

NAZARIE : Lasă-te de bilci !

TUDOR : Astimpără-te !

ROMEA (Saniei) : Ce mai spui acum ? Mi-l dădeai de exemplu pe ăsta ! (Îl arată pe Nazarie.)

SANIA : Îmi face silă !

NAZARIE : N-o să-ți mai fac !

ROMEA : E-n regulă ! Aș fi vrut să-l vadă și tovarășul Lențu, pe iepurașul.

IZOT : Taci, că-ți rup gura !

NAZARIE (cătore pescari): Vă rog să vă împrăstiați prin gospodărie. Nu doarme nimeni. Furtuna și fulgerele astea...

ARTAMON (reapare, însoțit de Florea): E gata! Haideți! Mahuna-i armată! (În afară de Elizei, care vine dinspre birou, Romega și Florea, nimeni nu se mișcă.) Hei, ce, n-auziți?... La talian, pescari!... (Nici o mișcare.) Ce, nu vă e rușine?... Nu mai vreți să știți de taica Artamon?! Mă părăsiți? Cine merge?

SANIA (după o tăcere apăsătoare): Ce fel de pescari sînteți?!

ARTAMON: Eh, dar nu se poate! Salomeio, rușinea asta cade și peste creștetul tău alb!... Taci?... Mergi, sau nu?

SALOMEIA: Artamoane... mai chibzuiește puțin...

ARTAMON: Ce?!... La ce, mă?! Ți-e frică să nu zdohnești? Păi, viața din tine nu-i a ta! Ia să ne gîndim împreună. Vrei? (Stupefacție.)

MARIA (din pragul biroului): Alistarhule! Ia seama!

ARTAMON: Îmi ești dator viața! Adeveresti?

SALOMEIA: Da.

ELIZEI: Tată, nu mi-aș fi închipuit, matală...

ARTAMON: Gura!! (Lui Salomeia.) Aud?!

SALOMEIA (lovit): Nu era nevoie, Alistarhule, de vorbele astea. Eu, cu fiul meu și cu Elizei, te însoțeam și-n iad... Radule, să mergem! (Se îndreaptă spre ușă.)

RADU (oprindu-l): Tată, stai! Nu te mai lua după...

SALOMEIA (privindu-l pătrunzător): Ți-am spus o vorbă...

RADU (îi privește pe toți, apoi, ieșind în fugă): Bine, tată. Sînt la mahună.

NAZARIE (în urma lui): Radu! Radule, stai!

SANIA: Tata are dreptate.

ANA (revenind): Să taci, scorie!

MARIA (sprijinind-o pe Ana, către Sania): Ce te-amesteci în vorba bărbatilor, neisprăvito!

ROMEGA: Halal bărbați! Unu' și unu'! Toți trei! Las' că mă duc eu pentru voi. (Ride.)

TUDOR: O faci pentru Sania, nu pentru talian!

ROMEGA (ride): Fă ca mine dacă ai curaj! Mă Nazarie, ești o mare...

IZOT (se repede): Gura, mă lepădătură!

NAZARIE (reținindu-l): Izot! Ce vorbă-i asta?! (Izot coboară privirea.)

ROMEGA: Nu-nțeleg, ce te bagă?! Dacă-i place să-mi spună așa, lasă omu' în pace! (Ride fals.)

ARTAMON: Acum, gata! La mahună!

ANA (lîngă Elizei): Elizei, nu mă pedepsi! (Lui Artamon.) Ce ți-am făcut că ești dușman pe mine?! Ce fel de tată ești? Vrei să-mi năruiești casa?... Oprește-i, Nazarie! (O cuprinde slăbiciunea. Elizei și Florea o duc în birou.)

MARIA (după ei): Fata mamii, ce ți-e dat să-nduri!...

ARTAMON (pradă frămîntărilor): Mișcă-te, Elizei...

TUDOR (încet, lui Nazarie): Ce facem?

NAZARIE: Încă nu știu.

IZOT (la fel): Cum îi oprim?

NAZARIE (lui Elizei, care vine cu Florea): Elizei, ce nu te-astîmperi?

ELIZEI (arată spre Artamon): Privește. Nu-l pot lăsa singur. Și, apoi, obrazul brigăzii e-n joc. (Către pescari.) Haideți!

NAZARIE (către Izot și Tudor): Acum, doar cu pumnii!

(Toți trei sar și barează ușa. Grupul Artamon se apropie. Romega, rîzînd, scoate cuțitul.)

SANIA (lui Romega): Nu! Aruncă-l! Nu ți-e rușine?

ROMEGA (șoptit): Ce să fac dacă-mi ești dragă!

ARTAMON (ride satisfăcut, gata de bătaie. Grupul lui îl urmează): Așa, caracudelor, așa vă vreau! Și-acum, o să zburăți prin ușă! Viraa, ancoraa, pescaari!!!

(Cînd sînt gata să se înfrunte, se aud de-afară strigăte.)

IRIMIA (de-afară): Taică! Nazarie!... Nazarii!! (Apare.) A trăsînit, arde șira de paie! Furtuna mină focul spre grajduri, spre vite!

(Înmărmurire. Sania plînge. Maria vine cu o căldare de apă.)

ARTAMON: Nu vă bociți! La grajduri! Fuga!

NAZARIE: Alarma! Sculați comuna! Izot, fuga în turn, bate clopotul, bate să-l spargi!

IZOT: Am înțeles!

NAZARIE: Restul: după mine, la foc!!

TOȚI (îmbulzindu-se la ușă): Haida! Iute! La foc! Repede! La grajduri! Pompele cu apă! Stingătoarele cu spumă!

(Ies în goană Nazarie, Izot, Tudor și Sania. Când să iasă ceilalți, Artamon trîntește ușa, barînd-o.)

ARTAMON (Mariei): Rămii cu Ana!
(Privește aprig la ceilalți.)

MARIA (pentru sine): Ce vulpoi!... Vîh, doamne, da' ce vulpoi!

SALOMEIA: Alistarhule...!

ARTAMON: La talian, pescari!

IRIMIA: Taică, focul!

FLOREA: Grajdurile și vitele!

MARIA: Alistarhule, averea noastră, milioane de parale, o să ardă!

IRIMIA: Întîi, focul!

ARTAMON: Dar focul meu?! Focul ce mă mistuie pe mine?! Nu vă pasă? Talianu' nu-i averea noastră?

ROMEGA: De-acum, toată comuna-i în picioare!

ELIZEI: Cu noi, sau fără noi, tot una-i!
SALOMEIA: Așa-i! La mahună și la talian! Fie ce-o fi!

FLOREA: Bine! Fie ce-o fi! (Mariei.) Săru-mîna! (Iese.)

IRIMIA: Hai, repede! (Sărută mîna Mariei și iese. Iese și Salomeia.)

ELIZEI (către Maria): Ai grijă de Anita, și să-i spui că mă voi întoarce la dînsa și din fundul pămîntului. (Ieșind.) La talian! Fie ce-o fi!

MARIA (stropindu-le calea cu apă): Să vă meargă-n plin! Ooo, tăicuță...

ARTAMON: Măicuțo, cîte urgii n-au trecut peste noi! O dobor eu și p-asta! (Iese, amenințînd cerul.) Uihh, tîlhăroaică!...

ROMEGA: De m-o lua dracu', nici o pagubă! (Rîde.) Să-mi faci o colivă, cu nucă multă, că tare-mi place. (Rî-

de, apoi, deodată, o sărută pe obraji, sincer.) Cu bine, MAMĂ! (Fuge.)

MARIA (din prag): Să te aibă-n pază Maica Precista, bagavontu' mamii! S-aveți cîrmaci milostiv!... (Privește la foc.) Uuuu, cum arde! Cum faci asta, doamne!? N-ai milă, doamne? (Ana revine, sprijinindu-se de butoaie și lăzi, și se oprește ca prostită.) Ana! Anita! Anuțo!...

ANA (stînsă): Taci... Nu striga...

MARIA: Ce?... Auzi ceva?... Nu te zminți și tu! Hai, pleacă-te, cum ne-o fi soarta. Stai, uite, fug s-o aduc pe țața Gherghina, să te vadă. (Din ușă.) Anita, uite colo pe fereastră lumina-rea. E de la Înviere. Aprinde-o! Luminează cu ea bezna din calea pescarilor, să-i apere de urgie.

(Iese. Prin ușa rămasă deschisă, se vede, pătrunde, tot ce-i urgie afară: fulgere, tunete, mugete, strigăte de oameni. Clopotul, dînd alarma, bate obsedant. Ana, la îndemnul Mariei și cuprinsă de o nădejde, se grăbește să ia lumina-rea și dă s-o aprindă de la felinar. Dîndu-și seama de zădărnicia gestului, renunță și lasă să-i cadă lumina-rea jos. Deodată, în ușă, apare Lențu.)

LENȚU: Unde-s?

ANA: Ce? Cine ești? Ce vrei?!

LENȚU: Anita, eu sînt. Eu, Lențu. Unde-s pescarii?

ANA (cu nădejdi înzecite): Ooo, v-ați înapoiat? Ce bine!... (Hohotînd.) Nene... nene Mircea... Elizei a ieșit în larg! (Ies amîndoi în fugă.)

CORTINA

A C T U L III

Aceeași încăpere din casa lui Artamon, în dimineața următoare, înainte de răsăritul soarelui.

T A B L O U L 4

Între pe ușă Maria, cu Salomeia și Florea, ducîndu-l de brațe pe Artamon, istovît.

MARIA: Așezați-l pe pat. Îndată fierb un ceainic cu vin.

SALOMEIA: Încet, încet, Artamoane, încet...

FLOREA: Hai, încă puțin... (Îl așază pe pat.)

ARTAMON (smucindu-se): Dați-mă focului! Ce faceți? Încă n-am zdohnit!

SALOMEIA: Culcă-te. (Lui Florea.) Întinde-i picioarele...

FLOREA: Mă reped pînă la dispensar...

ARTAMON : Să nu prind doctor sau popă la capul meu ! (Se ridică și stă pe pat.)

FLOREA : Bine. Dacă nu vrei, nu vrei ! Mă duc la mal și, de-o fi ceva, trimit vorbă. Cu bine ! (Iese.)

MARIA : Cu bine, maică...

SANIA (intră) : Ah, ce bine-i acasă !... Tare bine ! Și-s obosită, moartă. Mă bucur tare mult că am stins focul la vreme.

SALOMEIA (îi face semn) : Tu, Sania...

SANIA (văzînd-o pe Ana în prag) : Oo, Anita, iartă-mă ! Zăpăucă mai sînt ! Surioară bună, ce ți-e dat să-n-duri... Și pe mine... (Vrea s-o îmbrățișeze. Ana se ferește.)

MARIA : Îți fac patul, acum, Anita.

SALOMEIA (către Ana) : Nu te mai frămînta, încă nu știm nimic. Dovezi nu-s...

ANA : Ce dovadă, nene Salomeia ? S-au întîlnit furtuna și îndărătnicia tatii. Ce bun era să iasă din asta ?

SALOMEIA : Oamenii îi caută. Cutreieră în lungul și-n latul mării.

ANA : Își pierd vremea.

SANIA : Eu totuși cred că.... (Tace, sub privirea Anei.)

MARIA (sesizînd) : Sania, adu niște vreascuri !

SANIA (arătînd) : Păi, uite...

MARIA : Ce mai stai ? Ieși ! (Sania iese.)

SALOMEIA : Eu, drept să vă spun, nu-l văd pe Elizei înfrînt. De Āla, de Rōmega, ce să vorbesc ? Dar Elizei...

MARIA (aduce rachiū) : Ia luați cîte un păhăruț...

SALOMEIA : Da, asta-i bună, acum. Bea, Anita... (Ana nu bea.)

ARTAMON (refuză. Maria îi pune cînzeaca pe taburet) : Nu... Lasă. Eu îi mai aștept.

ANA : Pe cine aștepti ?

MARIA : Anita, fie-ți milă de el.

ANA : Milă ? !... Mi-a ucis bărbatul. Copilul, de se va naște viu, n-o să aibă tată.

ARTAMON : Eu...

ANA : Măcar nu vorbi !... Mă-năbuș...

Cît m-ai năpăstuit... Ce mult am crezut în dumneata și mă făleam că tată ca al meu nu-i altul pe lume ! Ne-ai crescut să fim mîndre, să nu ne plecăm, nici măcar la altar, să cerșim îndurare. Și-acum, te umilești în fața fiicei ! Ce-aștepti de la mine ?... Cum mă tînguiam să nu-mi duci bărbatul la moarte !... Și mama

te ruga să nu mă lovești, că-s nevolnică...

ARTAMON : Știi ceva ? Mai bine ia tărpanul¹ din grinda magaziei. Și crapă-mi țeasta.

ANA : Eu ? ?...

ARTAMON : Nu, nu... O să plec de pe capu' vostru...

ANA : Să fugi ? Lași totul baltă ? Și morții ? !

MARIA : Anita, ce-i cu tine, maică ?

ARTAMON : Nazar îi de vină că trăiesc să-mi port blestemul !

ANA : Te legi de Nazarie ? Mai cutezi să-l numești în casa asta, după ce atîta l-ai batjocorit ? El n-a ținut seamă de umilință și de viața lui tînără și bună, ca să te scoată din adîncul apelor, cînd erai gata-gata să te-nhațe iadul !

SALOMEIA : Așa-i !

MARIA : Anita, taci. Păsuiește-l.

ANA : Acum, știi unde-i Nazarie ? Vîntură apele să găsească morții : pe Elizei și pe Rōmega. Nenea Mircea, Nazarie, toți, toți, îmi caută bărbatul. Unde mi l-ai rătăcit ? Măcar, așa, mort...

SALOMEIA : Stai, stai, fată...

ARTAMON : Ce-i ? Are dreptate, Salomeia !... Ți-l dau... o să ți-l dau, Anita. Numai eu am să-l găsesc. Și pe Āla, tot eu. Mă duc... ce stau ca o cloșcă aici, ce-aștept ?... (Nu poate să se ridice.)

MARIA : Stai binisor, taică, hai, ascultă-mă și pe mine o dată...

ARTAMON (smucîndu-se) : Nu mă tăvăliți în cirpe !... Trebuie să-i caut...

SALOMEIA : Are cine, stai acolo !

ANA (retrăgîndu-se) : La ce bun ? ! Dacă viața lui s-a stins, ce rost mai are... Morții cu morții... (Trecînd, atinge cu degetele strunele chitarei, care scot, strident, sunete. Toți se înfioară.)

ARTAMON : ...Nu... (Geme.)

ANA (ia sticla cu rachiū și bea) : Acum înțeleg de ce unii oameni ajung hal de bețiivi... (Bea.)

MARIA : Anita, nu mai face asta...

ANA (pentru sine) : Bine. Nu mai fac. Nimic nu mi-e îngăduit. Nici să plîng. Ca să nu vă doară pe voi...

SALOMEIA : Să nu pierdem nădejdea. Pescadoarele sînt pe mare...

ANA : Nu-mi da acadele...

ARTAMON (ca pentru sine) : Tare adîncă-i ripa în care v-am zvirlit. Acum, ce să fac, unde să fug ?...

¹ Tărpan = seceră cu coadă lungă pentru tăiat stuful.

ANA (*privindu-l*): Taica Artamon, stăpînul apelor! Artamon Alistarh, urgia stihiiilor!... Ce-o fi bolborosind acolo? Parc-ar fi țața Paraschiva în pridvorul bisericii, văicărindu-se.

ARTAMON: Poate cineva să ierte asta?...
ANA: Și cu „iartă“ totul e gata? Îi ajută lui Elizei? Îl învie? Cum tăl-măcești pe „iartă“ în casa noastră, mamă?

MARIA: Inima ta să-ți spună.

ANA: Inima mea? N-o mai am. I-am dat-o lui Elizei. Să i-o cer?

MARIA: O, unde să ne-ndreptăm, de la cine să cerem...?

ANA: Ce să faaci?!

MARIA: Poate dumnezeu, bunul și milostivul dumnezeu...

ANA (*sălbatică*): Ce dumnezeu, care dumnezeu, ce bunătate, ce milostenie vezi? (*Spre ușă.*) Haide! Arată-te, vino să-ți mușc inima, să-ți scot ochii... (*Ușa se deschide încet.*)

MARIA (*îngrozită*): Ana, Anita... Anufo! Taci, taci, nu-ți face din limbă, coasă. (*Apare Sania.*)

ANA (*revenindu-și*): Ce? Ce să cosesc? Nu te speria. E Sania, vipera! (*Pentru sine.*) Să vă iert... Pot face altfel decît să vă iert? (*Ia sticla cu băutură, dar renunță.*) ...Numai de-acolo de lîngă el... Hee, de-aș avea tîria să-mplinesc așa gînd... Dar copilul? (*Se așază la masă, apatică.*)

SANIA (*după ce a pus vreascurile jos, se duce la Artamon*): Tată!... Tată, nu vreau să te văd așa. Hai, dă-ne curaj: strigă, ceartă-ne. Fii ca-nainte! (*Artamon privește în gol.*)

SALOMEIA: Treaba voastră, cum vă taie capul! Dar eu nu-mi pierd nădejdea. Pînă ce Lențu, Nazarie, ceilalți nu-mi dovedesc, eu nu cred, și tot mai nădăjduiesc. A ieșit atîta omenire în larg, și-i caută. Pesca-doarele și lotcile au împînzit apele, și pe ele sînt oamenii lui Lențu. Pe cîntea mea de pescar, Anito!... Zău, na, Mario, sînt om bătrîn.

SANIA: Cum a fost acolo?

SALOMEIA: Păi, am mai povestit o dată...

SANIA: Nu, nu, spune cu amănunte: cum ați ajuns la talian? Dacă mergeați cu pescadoru', l-ați fi salvat?

MARIA: Sania, du-te de închide ușa la beci!

SANIA: Am închis-o!

MARIA: Închide-o încă o dată! Hai, du-te! (*Sania iese. Maria aduce vin fierț, în căni.*) Hai, poftiți, luați vin

fierț cu piper... (*Numai Salomeia bea. Maria iese.*)

ANA: Ah, dacă vă prindea nenea Mircea!...

SALOMEIA: Ne întăritase furtuna, Ano! Am fi trecut și peste Lențu... Cînd am ajuns la mahună, Nazarie cu ai lui nu se mai vedeau. Oamenii forfoteau în jurul focului. Am împins mahuna și ne-am pus pe vislit. Viraa ancoraa! Fie ce-o fi!

ANA: Dar Elizei ce spunea?

SALOMEIA: Nimic. Ce, nu-l cunoști? Lopăta cu babaica, să rupă strapa-zanul! Țăla, Omega, bravo, îndrăzneț băiat! Nu-l credeam chiar așa!

ANA: Elizei nu era legat cu frînghia de mahună?

SALOMEIA: Ba da, se legase încă de la mal, dar acolo i s-a rupt. Afară de Omega, toți aveam plutele legate pe piept. Țăla o făcea pe viteazu'... Talazurile se surpau, gata să ne înghită. De la o vreme, mahuna nu mai asculta de cîrmaci și prindea apă așa de multă, că Țăla de-abia vedea s-o arunce cu ispolul¹. Ne trăgea spre larg. Și fulgera, fulgera și tuna, cum n-am văzut vreodată. Tîrziu, încolo, bucurie: am dat de talian, era aproape întreg. Ce plasă traînică! Ne-am prins de el, tăiam legăturile ce-l țineau de flotoare, și trage, trage-n mahună, adună! Și, Anita, încă ceva: milioană de scrumbie forfotea prin el...!

ARTAMON: Taci!... Lasă... (*Geme.*)

ANA: Uite ce-l doare! Nu Elizei, ci scrumbia!... Spune, spune mai departe, nene Salomeia. Și Elizei ce făcea?

SALOMEIA: Parcă numai el? Toți Anita, toți, bucurie mare!

ANA: Și?

SALOMEIA: Și cum ne căzneau cu munca asta aprigă, un val, ditamai Altîn-tepe, ne-a sucit de-a latu' în calea furtunii și, ca la comandă, altul, mai năpraznic, cînd s-a repezit o dată, a ridicat mahuna numai pe provă și, hișt!... cu noi în viltoare! Ei, ce-a fost, ce-a fost! Scrișneau maselele noastre, scrișneau și crivacele² mahunei! Iar urgia urla și hohotea! Bucata de talian s-a dus în adînc.

ANA: Și Elizei ce-a făcut atunci?

SALOMEIA: Nu l-am mai văzut. I se rupsesse saula.³

¹ Ispol = căuș de lemn.

² Crivace = coastele de lemn ale mahunei.

³ Saulă = frînghie.

ARTAMON : L-a dus un val...
 ANA : L-ai văzut ?
 ARTAMON : Da, prea bine...
 ANA : Și de ce taci ? Spune !
 ARTAMON : Tocmai dăduse un fulger lung. Un val, cât turla bisericii, îl furase. Era agățat de babaică...
 ANA : Adevărat ?
 SALOMEIA : Cum ? Avea și babaica la el ?
 ARTAMON : Da, asta pot să jur.
 ANA : Nene Salomeia, așa că te poate ține o babaică ?
 SALOMEIA : Sigur că da. Mai întrebă ? ! Dar încă și plutele, și dirzenia lui...
 ANA : Eu, aici, acasă, cu gândul la mine... Și mai departe, tată ?...
 ARTAMON : Parcă i-am osebit și strigătul...
 ANA : Ce-a strigat ?
 ARTAMON : N-am înțeles.
 MARIA (care a intrat și o învelește pe Ana cu un pled) : Poate ți s-a părut...
 ARTAMON : Nu, n-a fost părere. Și-acum îmi țiuie în urechi !... Un val m-a izbit cu capul de lemnul mahunei și n-am mai știut nimic. Mă cufundam în bezna apelor...
 ANA (se ridică să plece) : Ooo, să zbor, să-l gălesc !
 MARIA : Ce faci ?
 SALOMEIA : Unde ? Stai aici !
 ANA (trezită) : Păi... mă duc la mal, să-l aștept...
 ARTAMON : N-o lăsați, închideți ușa !
 MARIA : Nu vine el chiar acum-acum. A spus să-l aștepți acasă...
 ANA (împietrită) : Sînteți niște proști. Începusem să cred și eu palavrele voastre... (Se așază apatică.)
 SALOMEIA (după o pauză) : Credeam că totul s-a isprăvit, cînd a țîșnit pe noi o lumină. Era reflectorul de pe „Păstruga”. Am prins iarăși viață. Ne-am crucit cînd s-a ivit pe punte Nazarie și, deodată, s-a cufundat. Doamne !... ce să vezi ? A ieșit, ca un diavol, în brațe cu Artamon.
 ARTAMON : M-a scos ca să-mi primesc pedeapsa oamenilor.
 ANA : Nu-ți va cere însă, niciodată, viața, așa cum ai făcut dumneata cu nenea Salomeia !
 SALOMEIA : Nu, lasă asta... N-a zis-o din inimă, știu eu !... Pe urmă, marinarii ne-au urcat pe puntea pescadurului.
 ANA : Și nici urmă de Elizei ?
 SALOMEIA : Nu... Ne-am adăpostit, că ne era frig.

ANA : Păi, sigur, ce vă păsa vouă de Elizei !
 SALOMEIA : Eram uzi și istoviți. Dar gîndește-te : avea la el plutele și babaica. Săracu' Romega, nimic n-avea...
 MARIA : Ăla-i mort de mult.
 ARTAMON (se ridică) : Gata, mă duc, m-am odihnit. Numai eu știu pe unde să-i caut...
 MARIA : Țăicuță !
 ARTAMON : Aud strigăte, mă cheamă...
 (Cade. Se ridică și iar cade pe pat. Geme. Lovește cu pumnul în genunchii.) Ihh, tocmai acum ?...
 MARIA : Țaică, unde ți-e mîntea ?
 SALOMEIA (prinzîndu-i pumnul) : De ce nu te-astîmperi, mă Alistarhule ! De ce sperii femeile ? Stai, dracului, acolo, c-ai să plesnești, o să...
 ARTAMON : Eh, atîta pagubă ! Nu vezi că aici sînt de prisos, că...

(Apare Nazarie, în grea cumpănă. Sania intră după el, umilă. Strigătul Mariei taie vorba lui Artamon.)

MARIA : Nazarie ! Feciorașul mamei !
 SALOMEIA : Ai venit ? Ia zi !
 ANA : L-ai găsit ? L-ai adus ? Unde-i ?
 E viu ? Spune, spune odată ! Trăiește ? Așa că trăiește ?
 ARTAMON : Vorbește odată, fă un semn ! Spune că da ! Adevărat ? !
 Ăla ?... Amîndoi ?...

(Nazarie, în fața acestei avalanșe, la care nu poate răspunde, se simte parcă vinovat și face un gest spre ușă. Ana, cu vigoare, îl reține disperată.)

ANA : Spune, vorbește, blestematele ! De ce taci ? ! Unde fugi ? Stai și spune ce-ai făcut cu Elizei al meu !... (Nazarie tace, privind în altă parte. Sania, ghemuită, plînge.) Nu ! Asta nu !... Minți ! Nu l-ai căutat, te-ai dus, așa, numai să fie spus ! El avea plutele legate de piept, și babaica ! Înțelegi ? Și babaica ! Și pe mine aici, acasă ! Nu te cred, să taci ! El trăiește, e acolo, ne-așteaptă ! De ce l-ai părăsit ? De ce ? ! Și tu îmi dușmănești casa și fericirea ?

(Rămîne așa, cu ochii pe el, ca Meduza, apoi, trece la durere mută, de parte de tot ce-i în jurul ei.)

MARIA (aprinzînd candela) : I-a strîns dumnezeu, pe amîndoi... I-a dus la el, acolo... în rai...
 ARTAMON (lovind în cinzeacă, revoltat) : Ce tăceți ? ! Faceți molifte ? !

- N-o fi chiar așa, Nazarie! Nu se poate! E împotriva firii! Împotriva mea! Împotriva... (Se trezește ca în fața unui zid rece.)
- SALOMEIA: I-ați căutat peste tot? Pescadoarele, lotcile au tras la mal? Toate?
- NAZARIE: Pescadoarele căpitanilor Bondar și Pinteau n-au apărut. (Se duce la masă și bea rachiou.) Lențu e cu Bondar. Ar mai fi o nădejde: două elicoptere au pornit-o din Constanța, să-i caute. Așa mi-au comunicat de la regiune.
- ARTAMON: De ce nu mă-ntrebați și pe mine? Spre Varna i-ați căutat? Încolo i-au tras curenții. Întrebați-mă...! (Toți îl privesc acuzator.) ...Lasă... nu mă priviți așa, nu-i nevoie... Sînt vinovat, știu!...
- NAZARIE: Egoismul, fâlșenia, ifosele de patron, individualismul, toate le-ai văzut și le-ai deprins de la stăpîn, cînd robeai înhămat la edec. În pîrul cea alb, ai adunat toate crivățele ce-au trecut peste Dobrogea. Dar degeaba. Tot nu vezi dincolo de vîrfurile nasului...
- ARTAMON: Nazarie... (Maria fuge în dormitor.)
- NAZARIE: Și îndărătnicia dumatăle nu ne lasă să ne facem viața așa cum o vrem. Nu ne mai încurcăm drumul, că odată n-o să mai ținem seama de cîte ai făcut pentru noi, și te dăm la o parte! Vrem o viață în care omul să fie om.
- ARTAMON (covîrșit): Dar cum faci tu socoteala? Atît de jos am ajuns?
- ANA: Ai ajuns. Mai jos nu se poate...
- SANIA: Am ucis doi oameni, tată. Oo, cum să dau ochii cu nenea Lențu?
- NAZARIE: Cum i-ai dat și cu mine.
- SANIA: O să mă poți ierta?
- NAZARIE: Dacă asta ar contribui la binele celor doi...
- ARTAMON: De-aș putea să-mi desfac inima, să privești...
- NAZARIE: Folosește celor doi?
- ARTAMON: Lențu o să mă creadă...
- NAZARIE: Nu îndreaptă nimeni nimic din ce s-ar fi isprăvit. Cît o să zacă în capetele unora acest „fie ce-o fi“, zmintit și orb?! Te-ai purtat ca un dușman al oamenilor.
- ARTAMON: Eu?!...
- NAZARIE: Ce să-ți mai spun, cînd sînt atîtea de spus... Muncește-te să le gîndești, că acum tot ai rămas singur.
- ARTAMON (speriat): Asta nu se poate! E prea... (Îi privește pe cei din jurul său.) Da... da, vîd... așa-i!
- NAZARIE (cu durere reținută): Și încă ceva. Hotărîrea Biroului organizației de bază este ca, începînd de-acum, să ți se retragă imputernicirea din funcția de brigadier.
- ARTAMON (în picioare, bolborosește): Mie?!... Adevărat?... (Se așază cu ochii împăienjenîți)... Singur...
- NAZARIE: Pînă la ședința Adunării generale, te va înlocui Tudor. (Sania vine lîngă Artamon, care e copleșit. Nazarie ar vrea să atenueze ceva, dar durerea Anei îl face dîrz. Se apropie de ea.) ...Anita, orice s-ar întîmpla, tu să fii tare. Să nu te încovoie, să nu te lași curmată de suferință, că n-ajută la nimic. Viața merge mai departe. Gîndește-te la toate mamele pescarilor din lume, căci și tu, acum, vei fi mamă. (Se aude zgomot de motoare.) Ia?!... Auzi? Elicopterele! (Privește din prag.) Se îndreaptă spre larg. Îi caută! Mă duc și eu spre stîncile Califarului... (Intră Maria.)
- ANA: Stai, merg și eu. Am ochii buni. Văd cu ei pînă dincolo de zare și... pînă în fundul mării!
- MARIA: Nu, nu! Anita, nu se poate!
- ANA (lui Nazarie): Te-am nedreptățit. Eram în ceața durerii. Să nu ții seamă. Tată, și matală, iartă-mă.
- SALOMEIA: N-o lua, Nazarie, nu-ți face păcate cu ea...
- SANIA: Vrea să se...
- NAZARIE: Vrea să-și caute bărbatul! Atît! (Blind.) Rămii, Anita, o să mă-ncurci. Odihnește-te. (Celorlatți.) În fața porții așteaptă turismul de la G.A.S., cu asistenta medicală. De-o fi ceva, imediat la Casa de naștere. (Către Ana.) Ascultă-mă bine, Anita: avem nevoie, mare nevoie avem de copilul lui Elizei. Să ni-l dai. Fă-ți datoria de mamă și soție! (Îi sîrută mina și iese grăbit. Ana rămîne cu o lumină pe chip.)
- SANIA (fuge afară): Nazarie! Așteaptă-mă! Stai! Tată, uite la Nazarie!... Stai, nu fugi așa, Nazarie!... (Vocea i se pierde afară.)
- SALOMEIA: Apăi... ia să mă duc și eu. Să-ncerc să-i caut și spre stîncă Lipovanului... Curaj, Anita, curaj... Vă las cu bine!
- MARIA (după o pauză): Haide să ne odihnim și noi. Anuțo, vino, ajunge...
- ARTAMON (ca pentru el): Și eu, acum, încotro?

MARIA : Parcă eu știu ?! Am știut vreodată altceva decât mi-ai îngăduit tu ?

ARTAMON (n-o aude) : ...singur... Am rămas singur...

MARIA : Să te ferească Maica preacurată, da' te-așteaptă clipe grele. Vor sări cu toții pe capu' tău !

ARTAMON : ...A ?... Hm, crezi că aud sau mai simt ceva ce-ar veni dinafara mea ? (Pentru sine.) Prea multe am strâns... Și Elizei mă strigă, mă cheamă, și mă privește, așa cu ochii ăia mari... ăla, băiatul ăla, ride, ride cu gura pînă la urechi... Pe ulițe, la porțile caselor, femeile şușotesc în tulpăne... Îi aud și-i văd pe toți...

MARIA : Mai bine ia ceva bani din ladă și du-te, stai, un an-doi, ascuns la Pardina, la frate-meu...

ARTAMON : Tu ?! Tu... Cum nu ți se usucă limba-n gură, meliînd vorbele astea ?!... (Geme.)

(Se lasă o tăcere apăsătoare. În viață, de multe ori, cam pe aici cade cortina. Îngîndurați, nu aud bătăile sfioase în ușă. Atunci, Ala Romega, istovit, rupt, desculț, intră.)

ROMEGA (stînjănit) : Mi-a fost frig și... și-atunci, am bătut. Pot să mă-nvălzesc puțin la dumneavoastră ? Îmi dați voie ?... N-am unde să mă duc... Sania unde-i ?... De ce mă privești așa ? Am bătut la ușă. De două ori am bătut. Credeam că...

MARIA (speriată, se închină, dar năluca nu dispăre) : Tu ?... Tu, bagavontu' mamii, tu ?... Păi, vorbește ceva... spune... nu sta locului...

ROMEGA : Ce ? Nu mă credeți ?

(Ana s-a apropiat și, uluită, cu o tandrețe ce nu-i aparține, îl ia pe după umeri, ducîndu-l la sobă. Artamon a amuțit de fericire.)

ANA : Vîno... cum să nu ? Vîno, domnule... tovarășe... vîno, uite aici... stai, stai jos, la foc. Mamă ! Fă repede un vin fierț ! Adu și-un rachiu mare ! Iute !... Stai, odihnește-te cît vrei, încălzește-te...

ROMEGA (coplesit) : Vă rog... știți, eu sînt plin de noroi...

ANA : Nu-i nimic, stai, uite, încălzesc apă să te speli... Mamă, adu ligheanul ! Îți mai este frig ?

ROMEGA : Nu. Acum, gata, mi-e bine...

MARIA : Ia spune, băiatule, ce știi de...

ANA : Taci, taci, taci ! Lasă omul ! Ce te-amesteci matală în treaba altuia ? (Lui Romega.) Știi, așa-s bătrînele, tare curioase... O clipă numai, uite, o să-nfierbînt mîncarea. Avem ceva bun, am gătit-o ieri...

ROMEGA : Dar Sania unde-i ?

ANA : Trebuie să vină și ea acum.

Mîncăm cu toții...

ROMEGA : Da ? Vine ?

ANA : Îndată. Știi, la început, cînd ai intrat, credeam că-i Elizei...

ROMEGA : Elizei...

ANA (ocolind, cu frică) : Da, da, stai să-ți spun. Și-mi venise rău, să cad jos. Nu altceva ! Acum, chiar că-mi vine și să rid... Uite, eu vorbesc de ale mele și-am uitat. Așteaptă-mă, să-ți aduc ceva... Dar... știi ? Nu vorbi nimic. (Celorlalt, cu o doză de egoism.) Să nu-l întrebați nimic... Vreau să aud și eu ! (Se duce în dormitor.)

ARTAMON (tirîndu-se spre el, biuguie fericit) : Așa să fie ? Adevărat ? El, ăla ? E cu puțință asta ? (Pipăindu-l.) Da, da, da, sigur ! Tu ești !... Măi flăcău' lu tata, măi ! Băiatu' lu' tata ! (Îl sărută.)

ROMEGA (fericit) : Da, eu îs, taică, eu ! Stai că mă sufoci...

ANA (de dincolo) : Lasă-l în pace !

MARIA (aducînd rachiu) : Bea, băiatule, bea, dă-l repede pe gît. Îți face bine.

ROMEGA : Nu, nu, iertați-mă ! Îmi face rău.

MARIA : Eh, cum așa !? Hai, bea ! Te întărește !

ROMEGA : Nu, nu ! Amețesc repede. N-am băut alcool, niciodată. Adică, ba da. O singură dată, dar mi-a fost tare rău, și de-atunci... Dar vin fierț beau. Fiert cu zahăr mult, dulce...

ARTAMON : Stai, mă băiatu' lu' tata. (Îl sărută.) Lasă-mă să cred...

ANA (de dincolo) : N-auziți să-i dați pace ?!... (Apare cu o cămașă și o pereche de pantofi noi.) Uite ce albă și frumoasă este ! Îmbrac-o fără teamă, e nouă-nouă. Elizei încă n-a purtat-o. I-o pregătisem pentru nunta Saniei... Uite și pantofii.

ROMEGA (se codește, apoi îmbracă repede cămașa, aruncînd-o pe a lui) : Mulțumesc, sînteți prea bună... Dar pantofii îs prea mici... Iertați-mă...

ANA : O să-ți cumpăr alții. Vai ce bine îți stă în alb ! Așa-i, mamă ?

MARIA : Da, maică, da. Arată altfel...

ARTAMON : Mă copilule, flăcăule, băiatu' lu' tata...

ROMEGA : Ce-i, taică, de ce plîngi ?

ARTAMON : Nu plîng, mă ! Unde vezi ? E fum în odaie.

ROMEGA : A, da, da ! U-u-u ! Ce fum ! Ai dreptate ! Am scăpat, trăiesc, taică ! Am venit...

ARTAMON : Dar cum ? Pe unde ? Cum ai ajuns la mal ?

ROMEGA : Păi, n-ai zis matală că marea, sfînta de ea, e curată și că nu rabdă stîrvuri și gunoaie ?...

ARTAMON : Taci, mă ! (*Îl lovește ușor.*)

ROMEGA : ...și că le aruncă pe mal ?

ARTAMON : De ce nu taci ?

ROMEGA : Așa s-a întîmplat și cu mine.

ARTAMON : Ce, și tu ești ca ceilalți ? Împietrit ?!

ROMEGA : S-au legat de matală ? Care-i ăla ?! Îl fărîm !

ARTAMON : Spune, cum ai scăpat ? Ești un băiat strașnic !

ROMEGA : Eh, așa zici matală ! Să vedeți : cînd Elizei...

ANA (*cu frică*) : Elizei ?

MARIA : L-ai văzut ?

ARTAMON : Cum ? Ia spune !

ANA : Nu, nu ! Taci !

ARTAMON : Unde v-ați văzut ?

ANA : Tată, n-auzi ?! Tăceți !! (*Pauză. Ii este parcă frică de adevăr. Deodată, se chircește de durerea din pîntece.*)

MARIA : Ce-i, Anita ? Cumva...

ANA : Nu, nu ! (*Resemnată.*) ... Bine. Atunci... spune. Dacă altfel nu se poate, spune. Eu... ascult...

ROMEGA : Elizei m-a salvat.

ANA : Trăiește ?... Trăiește !... Da ?... Așa ?

ROMEGA : Acum, ce să spun ? Nu mai știu.

ARTAMON : Cum nu mai știi ?

MARIA : Unde era ?

ANA : Unde ! Unde ! Întrebi și matală, parc-ai fi !... Zău așa !... Unde ! ? Aproape de mal ! (*Lui Romega.*) Așa-i ?

ROMEGA : Nu mi-am dat seama, ne-au despărțit valurile... De ce mă priviți așa ?

MARIA : Păi, spune !

ARTAMON : De ce taci ?

ROMEGA : Vă uitați la mine, parcă...

ANA : Da' de unde, Ala ! Eu ascult, te privesc, abia aștept să aflu bucurie și de Elizei al meu. De ce te superi ? Îmi spui ? Hai, adeverește și tu, eu... Așa că trăiește ? Nu putea să piară, cu plutele și babaica la dînsul ! Așa-i ?

ROMEGA (*vag*) : Da... ! Da, da !... Cred că da !

ANA : Cum adică, așa, „crezi“ ?!

ROMEGA : Altfel nici nu se poate ! Așa-i firesc ! Un om ca el !

ANA (*aspră*) : Hai, nu te mai biigui !

MARIA : Spune mai repede !

ANA (*celor doi*) : Isprăviți !... (*Lui Romega.*) Poftim. Te-ascult. Spune adevărul. (*Rămîne chircită de durerea din pîntece.*)

ROMEGA : Așa a fost : valurile m-aruncau de colo-colo. Voiam să dorm, să se sfîrșească totul. Atunci, ca-n vis, am simțit o ușurare. Mi-am încolăcit brațele, picioarele, mi-am încleștat și dinții de el...

ARTAMON : De Elizei ?

MARIA : Așa ?

ROMEGA : Da, de Elizei. M-a lovit cu palma, trezindu-mă din amorțire. M-a încurajat și mi-a legat strîns plutele...

MARIA : Care plute ? Tu nu le-aveai !

ROMEGA : Ale lui.

ANA : Și el ? El cu ce-a rămas ?

ROMEGA : Cu babaica. Eu...

MARIA : Tu ? Tu, ce ? Și i le-ai luat ?! Le-ai primit ?!

ARTAMON (*ca pentru el*) : Cine-ar fi făcut altfel ?

ROMEGA : Pluteam. Mi-a renăscut dorul de viață. Să trăiesc, să fiu și eu fericit lingă...

ANA : Și ce-ai făcut ? Ai fugit ?... I-ai dat brînci, l-ai lovit ca să te depărtezi, l-ai lăsat să zacă acolo, și te-ai depărtat ! Asta-i !

ROMEGA : Nu, nu ! Mai veneam la voi ?!... Poate că așa fi făcut așa, dar Elizei mi-a luat-o înainte. Mi-a strîngat să mă desprind, că-l încurc...

ANA : Și tu ? L-ai ascultat ?

ROMEGA : Eu, nu. Încă eram agățat, cînd el m-a mușcat de braț. (*Arată.*) Uite... uite aici. Dinții lui. Mi-a secăt singele de durere, am urlat și i-am dat drumul. (*Toți privesc brațul. Ana, tremurînd, mîngîie rana.*)

MARIA : Săracu' !...

ARTAMON : Pe urmă ?

ROMEGA : Pe urmă, gata... Tirziu, am simțit pămînt sub picioare, m-am tîrît pe plajă și am adormit. M-a trezit frigul. Am fugit înapoi, să vă povestesc despre Elizei. Să vă mulțumesc dumneavoastră. (*Anei ; apoi, ca pentru el.*) Din ce plămădă oare a fost zămislit omul ăsta ?...

ANA (*ca pentru ea*) : ...Oameni creșcuți pe mare. Nu putea face altfel. N-ar fi fost el omul din casa noastră... Elizei, ginerele lui Artamon Alistarh, pescarul. Soțul meu, tatăl copilului meu, Elizei pescarul... (*O cuprind*

dureri care o sfîșie. Ce ridică, se chirccește, încleștează dinții să nu geamă.)
Mamă... mamă...

MARIA : Ce ? Gata ?

ARTAMON : Ce-a pățit ? Ce are ?

ROMEGA : ! Anita !

MARIA : Băiatule, fuga, adu-o pe țața Gherghina ! Iute !

ANA : Nu, nu ! Ala... Ala, afară, nașina, asistenta. *(Își acoperă fața.)* Nu mă privi, Ala ! Nu te uita la mine... Întoarce capu !

ARTAMON *(neputincios)* : Repede, fiule ! Du-o la mașină ! Cheamă asistenta !

MARIA *(din prag)* : Hei, tovarășă ! Sistento ! Sistento ! surdo ! N-auzi ? Sofer ! *(Iese.)*

ROMEGA *(o ia pe Ana în brațe și fuge afară)* : Iertați-mă, nu-i timp, n-am ce să vă fac. Nu-i cum vrem noi. *(Se aude clacsonind.)*

ARTAMON : Ușor... încet, fiule, ușor, să n-o doară... *(Rămas singur.)* Te rog, să n-o doară... e fiica mea, ai grijă... *(Merge dibuind.)* Duceți-vă. Vin și eu. Acum. Îndată vin, vă ajung... *(Chipul i se luminează de fericire.)* Nu vă las eu așa... Trebuie să-mi iau nepotul... *(Se oprește și se privește în oglindă.)* Hee, păi stai, bunelule ! Cum te duci în fața băiatului ? Aștepti zece ani așa o sărbătoare mare, și-acum, tu, în halul ăsta ? ! *(Se îndreaptă spre dormitor.)* Numai puțin, să mă gătesc de sărbătoare... *(Ride fericit, intră în dormitor și închide ușa.)*

(Apare Nazarie, caută, încearcă ușa de-afară. Imediat intră Sania, obosită, cu pantofii în mână. Vorbește repede, năucitoare.)

SANIA : Uite-așa, na !

NAZARIE : Vorbește încet că-i trezești din somn.

SANIA *(mai încet)* : Crezi că dacă fugi, nu te-ajung ? O să mă țin scai, să vedem ce-ai să-mi faci !

NAZARIE : Pierzi vremea.

SANIA : Las' s-o pierd, e a mea ! Ce-ți pasă ? ! *(Se apropie.)* Uite cum mi-am julit picioarele, fugind după tine tot timpul ! Numai mărăcini am în tălpi, și ție nici că-ți pasă ! N-ai milă !

NAZARIE : N-am !

SANIA : Nu mă iubești !

NAZARIE : Nu !

SANIA : Ei și ? ! Te iubesc eu, gata ! Și sînt fericită că te iubesc ! Așa, să mori de ciudă !

NAZARIE : Nici măcar nu mor !

SANIA : Adică, ce, mă lași să-mi bat gura de-o oră și nu mă poți ierta ? Cînd iubești, ierți.

NAZARIE : Nu te iubesc.

SANIA : O să te spun lu' tata și lu' nenea Mircea !

NAZARIE : Spune-mă !

SANIA : Te reclam și la regiunea de partid !

NAZARIE : N-ai decît !

SANIA : Și mai spui că eu sînt încă păfinată ! Nu te vezi pe tine !... Acum, de ce taci ? Na, ceartă-mă ! Și ce dacă mă ierți măcar o dată ? Na, poftim, te las să te duci și la școală, numai și numai...

NAZARIE : Tot nu te iert. Te iubesc, dar nu te iert. Te-ai purtat cum nu trebuia.

SANIA : Niciodată n-o să mai greșesc. Nimeni pe lume n-o să te iubească mai mult ca mine !... De ce nu te gîndești că-s încă fără minte, puțin zăpăucă. Dar o să-mi treacă ! Gata ! Mi-a și trecut ! Hai, iartă-mă ! O să gii o soție blindă și o să mă astimpăr.

NAZARIE : Să mai așteptăm un an, doi...

SANIA : N-aștept deloc.

NAZARIE : Nici tu nu știi încă ce vrei.

SANIA : Ba da, ba da ! Te vreau pe tine ! Jur !

NAZARIE : Lasă, nu te grăbi, nu sînt singurul bărbat pe lume...

SANIA : Ba da ! Singurul ! Pentru mine ești totul, altul nu-i pe lume ! Na, uite ce mi-ai făcut ! Ah ! ce mă doare, tare mă doare inima ! *(Îi ia mîna și i-o duce la inimă.)* Pune mîna, să simți și tu, apasă, apasă mai tare ! Așa ! Parcă-i un pescăruș rănit, cum se zbate ! Stai, nu lua mîna... uite că-mi trece... apasă mai tare... mai tare... așa... *(Prins în felul ăsta, el o îmbrățișează fără să vrea. Ea, involburîndu-l, îl sărută de zeci de ori.)*

NAZARIE : Sînt slab... Te iubesc prea mult.

SANIA : Eu și mai mult ! *(Rămîn îmbrățișați.)*

ROMEGA *(apare rîzînd și gîfîind. Caută)* : Taică... Taică... unde ești ?... Bucură-te, a născut gemene... două fetițe ! *(Îi vede pe logodnici. O imensă durere îl cutremură.)*

SANIA și NAZARIE *(amestecînd vorbele)* : Ai spus gemene ? Adevărat ? Două fetițe ? Ce veste ! Două fetițe ! Prima oară la noi așa ceva ! De-ar veni și Elizei ! Ce fericire ar fi ! Hai să mergem la Anita ! Hai !

(În acest timp, *Romega*, trist, vrea să-și schimbe cămașa, luînd-o de jos pe a lui, cea zdrențuită. *Sania*, văzîndu-l, îi atrage atenția lui *Nazarie*.)

NAZARIE (*privindu-l*): Ce faci, mă! ?
SANIA (*șoptit*): Mi-e tare milă de el.
NAZARIE: N-auzi ? Ala !
ROMEGA (*stîns*): De-acum... o să mă tot duc.

SANIA: Unde ?
ROMEGA: Unde m-or purta picioarele. Lumea-i mare !
SANIA (*șoptit*): Oprește-l, *Nazarie* !
Unde să se ducă ? N-are pe nimeni.
NAZARIE (*se apropie*): Lasă, rămii aici !

ROMEGA (*înfuriat, viră iute mina în buzunar*): Tu... !
SANIA (*sare lingă Nazarie*): Ferește, *Nazarie* !

ROMEGA: Ce mai vrei de la mine ? !
Ce te mai ții de capu' meu ? ! Nu ți-ajunge *Sania* ? ! (*Nazarie*; *calm, înaintează. Romega își scoate cuțitul*.) Să nu mai faci un pas ! (*Nazarie*, *calm, dirz, se apropie. Sania sare între ei. Nazarie o dă laoparte*.)

SANIA: Ala, te rog ! E soțul meu ! (*Trezit, Romega coboară mina, înfrînt. Nazarie îi smulge zdreanța de cămașă și i-o aruncă în foc*.)

NAZARIE: Nu ! Nu mi-ajunge *Sania* ! Să rămii în cămașa asta. Cineva trebuie s-o poarte. Tu s-o porți ! Să-ți amintească de *Elizei*, de greșeala ta ! (*Din prag*.) Și-acum, ce mai stai ? ! Du-te și adu-ni-l pe *Elizei* ! Dacă nu-l găsești, toată viața ta să rămii aici și să ni-l cauți ! Auzi ? ! Zi și noapte să ni-l cauți ! (*Iese*.)

SANIA: *Nazarie*, stai că merg și eu ! (*Romega îi aține calea*.) Ce vrei, Ala ?

ROMEGA: Cu mine cum rămîne ?

SANIA: Nu-nțeleg...

ROMEGA: Cu mine... cu tine...

SANIA: De ce mai întreb ? N-ai văzut ? Tu mi-ai fost de totdeauna ca un frate.

ROMEGA: Frate ???

SANIA: Ala, ce femeie pe lumea asta n-ar iubi un om ca *Nazarie* ?... Hai, du-te cu pescarii. Căutați-l pe *Elizei*, poate... (*Iese*.)

ROMEGA: Frate... ! (*Covîrșit, privește cămașa care arde. Aruncă și cuțitul în foc, apoi se trîntește pe pat și plînge*.)

ARTAMON (*apare, mergînd greu și sprijinindu-se de perete*): Îs gata. Am întîrziat puțin, deh, m-am gătit. Doar e sărbătoare ! *Artamoane*, picuile, așa că ți-e drag de bunelul tău ? (*Ride*.) Da'... așa că ai ochii verzui, curății ca marea și cerul ?... (*Vorbînd, ride fericit. Cu mina lovește, fără să vrea, chitara, care cade jos. Trezit, chinul și disperarea lui izbucnesc din nou nestăvilit*.) Eee ! ! Unde te duci ?... Unde ai pornit-o, ticălosule ?... Cum să te apropii de prunc, ucigașule ? ! De ce să-l mînjești, ce-i vinovat copilul, ce te-agăț de el să scapi, ce te-ascunzi după chip curat să-ți înșeli cugetul, tilharule ! (*Pornește, cade, se ridică, înconștient îl lovește — dărîmîndu-l — pe Romega ; strigînd, fuge afară*.) *Elizeiii !... Elizeiii !... Elizeiii ! ! !*

(*Strigătele, amplificate, năpădesc de pretutindeni, stăpînînd cu durerea lor totul*.)

ROMEGA (*chitara a căzut ; trezit din durerea lui, îl vede pe Artamon. Se apropie înfricoșat, șoptindu-i*): *Taică !... Taică !... Ce ai, taică ? Taică, liniștește-te, ce vrei să faci ?... (Lovit, cade. Plîngînd, fuge afară după Artamon)*.) *Taică, unde te duci ? ! Tată !... Tată, nu te las, tată ! ! Auzi-mă, nu te las, tată ! Singur nu te las ! ! ! Tată ! !*